

K 6/2010 vp

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
SUOMEN VALTUUSKUNTA

TOIMINTAKERTOMUS

2009



HELSINKI 2010

POHJOISMAIDEN NEUVOSTO
Suomen valtuuskunta

Eduskunnalle

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunta antaa oheisen kertomuksen neuvoston toiminnasta vuonna 2009. Kertomuksessa selostetaan neuvoston 61. istuntoa, joka pidettiin Tukholmassa 27.–29. lokakuuta. Lisäksi esitetään katsaus neuvoston ja Suomen valtuuskunnan yleiseen toimintaan vuoden aikana.

Helsingissä 30. maaliskuuta 2010

Pohjoismaiden neuvoston Suomen valtuuskunnan puolesta

Paavo Arhinmäki
puheenjohtaja

Greta Lobiniva
sihteeri

S I S Ä L L Y S

1	PAINOPISTEALUEET.....	7		Pohjoismainen EU-yhteistyö.....	19
	Yhteenkuuluvuus.....	7		Pohjoinen ulottuvuus.....	20
	Naapuruus.....	7		Itämeri-yhteistyö.....	20
	Globalisaatio.....	8		Pohjoismaat ja Baltian maat.....	20
	Ulko- ja turvallisuuspoliittinen			Pohjoismaat ja Venäjä.....	20
	yhteistyö.....	8		Pohjoismaat ja Valko-Venäjä.....	21
	Yhteistyöbudjetti.....	8		Yhteistyö muiden järjestöjen	
	Suosituksset ja esitykset.....	8		kanssa.....	21
				Puheenjohtajiston esitykset.....	21
2	SUOMEN VALTUUSKUNTA.....	9	4.2	Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta...	21
2.1	Jäsenet.....	9		Kulttuuria kouluihin.....	21
2.2	Jäsenyydet puheenjohtajistossa,			Kulttuuriuudistuksen seuranta.....	22
	valiokunnissa ja komiteoissa.....	10		Tekijänoikeudet.....	22
2.3	Toiminta.....	10		Tietokonepelit.....	23
	Kieliasiat.....	10		Pienet käsityö- ja kulttuurialat.....	23
	Suomen kielen asema.....	10		Arktinen tutkimusyhteistyö.....	23
	Nuorisopoliitikkojen kielikannan-		4.3	Hyvinvointivaliokunta.....	23
	otot.....	11		Terveys.....	23
	Pohjoismainen budjetti 2010.....	11		Työelämä.....	24
	Rajaesteet.....	11	4.4	Kansalais- ja kuluttajavalio-	24
	Pohjoismainen tiedotustoimisto			Henkilötunnuksen saaminen.....	24
	Valko-Venäjälle.....	12		Maahanmuutto.....	24
	Merkkivuosi 1809.....	12		Ihmiskauppa.....	25
				Huumausaineet.....	25
3	NEUVOSTON 61. ISTUNTO		4.5	Kuluttajapolitiikka.....	25
	TUKHOLMASSA.....	13		Ympäristö- ja luonnonvaravali-	
	Yleistä.....	13		kunta.....	26
	Pohjoismainen huippukokous.....	13		Energia.....	26
	Ulko- ja puolustuspoliittisen			Kalastus.....	26
	yhteistyön syventäminen.....	14		Lajitietokanta.....	26
	Rajaesteet.....	15		Kemikaalit.....	27
	Ministerineuvoston puheenjohta-			Pohjoismainen panttijärjestelmä...	27
	juusohjelma 2010.....	16	4.6	Elinkeinovaliokunta.....	27
				Tutkimus ja innovointi.....	27
4	PUHEENJOHTAJISTO JA			Avaruuspolitiikka.....	27
	VALIOKUNNAT.....	17		Petoeläinkannat.....	27
4.1	Puheenjohtajisto.....	17		Ilmastomyönteinen liikenne-	
	Globalisaatio.....	17		politiikka.....	28
	Rajaesteet.....	17		Infrastruktuuri.....	28
	Kansallinen ankkurointi.....	18	4.7	Tarkastuskomitea.....	28
	Pohjoismainen yhteistyöbudjetti ..	18			
	Ministerineuvoston uudistustyö ...	18	5	TIEDOTUS.....	30
	Ulko- ja turvallisuuspoliittinen			Mielipidetutkimus.....	30
	yhteistyö.....	18		Lehtimiesapurahat.....	30

6	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT 32 Kirjallisuuspalkinto Norjaan 32 Musiikkipalkinto Suomeen 32 Luonto- ja ympäristöpalkinto Ruotsiin 33 Elokuvapalkinto Tanskaan 33	Vaalikomitea 36 Valtuuskunnat 36 Puolue ryhmät 36 Sihteeristöt 36 Pääministerit 36 Yhteistyöministerit 36 Pohjoismainen yhteistyökomitea . 36
7	POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO 34 Yleiskokous 34 Puheenjohtajisto 34 Valiokunnat 35 Tarkastuskomitea 35	LIITE 1: ESITYKSET, SUOSITUKSET JA SISÄISET PÄÄTÖKSET 2009 37 LIITE 2: ISTUNNON OHJELMA 50 LIITE 3: ISTUNNON PÄIVÄJÄRJESTYS.. 54

Puolueiden nimilyhenteet

FS	Frisinnad Samverkan
kd	Suomen Kristillisdemokraatit
kesk	Suomen Keskusta
kok	Kansallinen Kokoomus
lib	Liberalerna på Åland
ObS	Obunden Samling på Åland
ps	Perussuomalaiset
r	Ruotsalainen Kansanpuolue
sd	Suomen Sosialidemokraattinen Puolue
vas	Vasemmistoliitto
vihr	Vihreä Liitto
ÅC	Åländsk Center

PAINOPISTEALUEET

Pohjoismaiden neuvosto on aiemmin julkaissut yksivuotisia työohjelmia, mutta vuodeksi 2009 laadittiin toistaiseksi voimassa oleva puiteohjelma. Puiteohjelman painopistealueet ovat pohjoismaisen hyvinvoinnin vahvistaminen, globalisaatioon vaikuttaminen, Pohjoismaiden välisen liikkuvuuden lisääminen, meriympäristön pelastaminen, sisällön tuominen pohjoiseen ulottuvuuteen sekä pohjoismaisen kieliyhteistyön kehittäminen. Puiteohjelmaa täydennetään vuotuisella puheenjohtajakauden ohjelmalla, josta vastasi vuonna 2009 Ruotsi. Ruotsi valitsi omiksi painopistealueikseen yhteenkuuluvuuden, naapurisuuden ja globalisaation.

Yhteenkuuluvuus

Pohjoismaiden neuvoston tavoitteena on poistaa Pohjoismaiden välisiä rajaesteitä, jotta ihmisten ja yritysten olisi entistä helpompaa liikkua, asettua asumaan, työskennellä ja käynnistää liiketoimintaa Pohjoismaissa. Lisäksi neuvoston tavoitteena on vaalia ja kehittää pohjoismaista yhteenkuuluvuutta ja skandinaavisten kielten ymmärtämistä.

Käytännössä neuvosto pyrki toimintavuonna vauhdittamaan rajaesteiden poistamista ja ehkäisemään uusien esteiden syntymistä. Neuvoston jäsenet ovat ajaneet rajaesteasioita entistä aktiivisemmin kotiparlamenteissaan, ja hallituksetkin ovat viestineet hallintokoneistolle yhä selkeämmin siitä, että rajaesteet on otettava vakavasti. Erityistä huomiota on kiinnitetty lainsäädännön ja muun muassa EU-direktiivien täytäntöönpanon koordinointiin, koska sillä voidaan ehkäistä merkittävästi uusien rajaesteiden syntymistä. Rajaesteet olivat aiheena myös neuvoston kesäkokouksissa, jotka järjestettiin Tornionlaaksossa Ruotsi-Suomen 200-vuotismerkkivuoden kunniaksi.

Kulttuurista ja kielellistä yhteenkuuluvuutta taas edistettiin erilaisin aloittein, jotka liittyivät esimerkiksi koulujen kieltenopetuksen ja skandinaavisten kielten ymmärtämisen parantamiseen, taide- ja taitoaineiden opetuksen tukemiseen, pohjoismaisen kulttuuriyhteistyön kehittämiseen sekä kulttuurialan rahoituksen turvaamiseen yhteispohjoismaisessa budjetissa.

Rajaestetyöstä ja kulttuuriyhteistyöstä kerrotaan enemmän luvuissa 2.3, 3 ja 4.1.

Naapuruus

Naapuruus viittaa alueyhteistyöhön, josta on tullut yhä keskeisempi osa Pohjoismaiden neuvoston työtä. Neuvoston tavoitteena on osallistua aktiivisesti Itämeri-, Länsi-Pohjola-, Arktis- ja Barents-yhteistyöhön sekä syventää Euroopan parlamentin kanssa tekemäänsä yhteistyötä. Lisäksi neuvosto haluaa pohjoisen ulottuvuuden olevan poliittinen perusta, jolta käsin edistetään kestävään kehitykseen, ympäristöön, hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyvää yhteistyötä Pohjois-Euroopassa. Kolmantena tavoitteena on alueen demokratiakehityksen vahvistaminen.

Käytännössä neuvosto kehitti ja vahvisti toimintavuonna yhteistyötään alueen parlamentaaristen elinten ja muiden poliittisten toimijoiden kanssa, hyväksyi yhteisen työsuunnitelman Baltian yleiskokouksen kanssa, järjesti Vilnassa jo kolmannen Valko-Venäjä-seminaarin yhdessä Baltian yleiskokouksen ja valkovenäläisten poliitikkojen kanssa, oli mukana Venäjän valtionduuman ja liittoneuvoston järjestämässä ympäristö- ja kulttuuriaiheisessa pyöreän pöydän keskustelussa sekä osallistui pohjoisen ulottuvuuden parlamentaariseen foorumiin, Barentsin alueen parlamentaarikkokonferenssiin ja Itämeren parlamentaarikkokonferenssiin.

Neuvoston Tukholmassa pidetyn istunnon ns. huippukokouksen aiheena oli Pohjoismaat ja EU. Pohjoismaiden neuvoston roolista todettiin muun muassa, että neuvosto voi auttaa tunnistamaan yhteispohjoismaista käsittelyä kaipaavia EU-asioita. Näitä pyrkimyksiä tukee neuvoston uusi EU-strategia, jonka puheenjohtajisto hyväksyi toimintavuonna.

Kansainvälisestä yhteistyöstä kerrotaan enemmän luvuissa 3 ja 4.1.

Globalisaatio

Neuvosto toi globalisaatioasiat keskiöön jo vuoden 2006 istunnossa ja vuoden 2007 työohjelmassa, minkä jälkeen myös pääministerit ovat tehneet globalisaatiosta pohjoismaisen päiväjärjestyksen pääaiheen. Pohjoismaiden sopeutuminen ja osallistuminen aikaamme leimaavaan globalisaatiokehitykseen on siten sekä Pohjoismaiden neuvoston että Pohjoismaiden ministerineuvoston tärkeimpiä painopistealueita.

Neuvoston tavoitteena on vaikuttaa pääministerien globalisaatiopanostukseen ja antaa sille konkreettista sisältöä koulutus-, tutkimus-, kehitys-, yrittäjyys- sekä innovointipanostuksilla. Lisäksi neuvosto edistää aktiivisesti Pohjoismaiden kehittymistä globaaliksi voittaja-alueeksi.

Käytännössä neuvosto pyrki toimintavuonna konkretisoimaan pääministerien globalisaatioaloitteita, edisti yhteispohjoismaista panostusta Kööpenhaminan ilmastokokouksessa, osallistui pääministerien järjestämään globalisaatiofoorumiin ja järjesti aiheeseen liittyviä seminaareja.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö

Globalisaatiokehitykseen liittyy myös Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä koskeva keskustelu, jota vauhditti toimintavuonna Norjan entisen ulko- ja puolustusministerin *Thorvald Stoltenbergin* laatima raportti. Tähän saakkahan alan pohjoismainen yhteistyö on painottunut lähinnä kriisinhallintaan ja siviiliturvallisuuteen, mutta nyt kehitys on

kulkemassa perinteisen puolustuspolitiikan suuntaan.

Neuvoston mielestä raportissa on paljon hyvää, mutta myös joitakin ongelmallisia ehdotuksia. Neuvosto korostaakin, että yhteiskunnalliseen turvallisuuteen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvällä pohjoismaisella yhteistyöllä pitää olla myös parlamentaarinen ulottuvuus, sillä se vahvistaa hallitusten yhteistyötä ja parantaa sen legitimitettiä. Neuvostossa näistä asioista vastaa puheenjohtajisto, joka osallistaa työhön tarvittaessa muita valiokuntia.

Ulko- ja turvallisuuspoliittiseen yhteistyöhön liittyi myös neuvoston syyskokousten yhteydessä järjestetty seminaari Pohjoismaiden roolista kansainvälisessä kriisinhallinnassa. Seminaarissa puhuivat raportin kirjoittanut Stoltenberg sekä presidentti *Martti Ahtisaari*.

Ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä esitellään tarkemmin luvuissa 3 ja 4.1.

Yhteistyöbudjetti

Neuvoston keskeisiin tehtäviin kuului jälleen tänäkin toimintavuonna pohjoismaisen yhteistyöbudjetin painopisteisiin vaikuttaminen. Neuvosto pyrki budjettiprosessin aikana aktiivisesti turvaamaan kulttuuriyhteistyön määrärahat, ja vaaditut budjettimuutokset liittyivät pääasiassa juuri kulttuurialaan. Budjettiprosessi sujui neuvoston mielestä tällä kertaa aiempaa paremmin, mutta työskentelymuodoissa ja prosessissa – kuten parlamentaarikkojen ja ministerien välisessä vuoropuhelussa – on yhä parantamisen varaa.

Budjettiprosessia käsitellään tarkemmin luvussa 4.1.

Suosituksat ja esitykset

Neuvosto hyväksyi toimintavuonna 32 esitystä ja suositusta, joiden laaja kirjo ulottuu käsityöalojen tilanteesta avaruuspolitiikkaan. Näistä Pohjoismaiden ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille kohdistetuista toimenpidekehotuksista kerrotaan tarkemmin puheenjohtajiston ja valiokuntien osuuksissa sekä liitteessä 1.

2

SUOMEN VALTUUSKUNTA

2.1 Jäsenet

Suomen valtuuskunnassa on 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat. Valtuuskunnalla on asioiden valmistelua ja hallinnollisten asioiden hoitamista varten työvaliokunta, johon kuuluu puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi kuusi muuta jäsentä.

Valitut jäsenet

Arhinmäki, Paavo, vas, puheenjohtaja
Autio, Risto, kesk
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Feldt-Ranta, Maarit, sd
Gestrin, Christina, r
Kallis, Bjarne, kd
Kantola, Ilkka, sd (12.2. asti)
Karhuvaara, Arja, kok
Karlström, Fredrik, Obs
Karvo, Ulla, kok
Mäkelä, Jukka, kok
Niinistö, Ville, vihr
Oinonen, Lauri, kesk
Peltonen, Tuula, sd
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk
Sihto, Paula, kesk
Söderman, Jacob, sd (13.2. alkaen)
Tabermann, Tommy, sd
Tuomioja, Erkki, sd
Virolainen, Anne-Mari, kok

Varajäsenet

Ehn, Johan, FS
Heinäluoma, Eero, sd
Järvinen, Heli, vihr
Kaltioikumpu, Oiva, kesk
Karlsson, Runar, ÅC (9.9. alkaen)
Kaunisto, Timo, kesk
Kiuru, Krista, sd
Larikka, Jari, kok
Manninen, Hannes, kesk
Pakkanen, Markku, kesk
Pihlajaniemi, Petri, kok
Rauhala, Leena, kd
Salo, Petri, kok
Sasi, Kimmo, kok (13.2. alkaen)
Thörnroos, Veronica, ÅC (2.9. asti)
Toivakka, Lenita, kok
Uotila, Kari, vas
Valpas, Unto, vas
Viitamies, Pauliina, sd
Virkkunen, Henna, kok (12.2. asti)
Vistbacka, Raimo, ps
Vuolanne, Antti, sd

Valtuuskunnan työvaliokunta

Arhinmäki, Paavo, vas, puheenjohtaja
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Feldt-Ranta, Maarit, sd
Gestrin, Christina, r
Kallis, Bjarne, kd
Niinistö, Ville, vihr
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk

2.2 Jäsenyydet puheenjohtajistossa, valiokunnissa ja komiteoissa

Neuvoston eri elinten tehtävistä kerrotaan luvussa 7.

Puheenjohtajisto

Gestrin, Christina, r
Tuomioja, Erkki, sd

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Autio, Risto, kesk
Karlström, Fredrik, ObS
Tabermann, Tommy, sd

Hyvinvointivaliokunta

Karhuvaara, Arja, kok
Peltonen, Tuula, sd
Sihto, Paula, kesk

Kansalais- ja kuluttajavalioikunta

Feldt-Ranta, Maarit, sd
Karvo, Ulla, kok
Mäkelä, Jukka, kok
Niinistö, Ville, vihr, puheenjohtaja

Ympäristö- ja luonnonvaravalioikunta

Arhinmäki, Paavo, vas
Eklöw, Raija-Liisa, lib
Kantola, Ilkka, sd (12.2. asti)
Söderman, Jacob, sd (13.2. alkaen)
Virolainen, Anne-Mari, kok

Elinkeinovaliokunta

Kallis, Bjarne, kd
Oinonen, Lauri, kesk
Rajala, Lyly, kok, varapuheenjohtaja
Seurujärvi, Janne, kesk

Tarkastuskomitea

Kallis, Bjarne, kd, varapuheenjohtaja
Karvo, Ulla, kok, puheenjohtaja

Vaalikomitea

Feldt-Ranta, Maarit, sd

2.3 Toiminta

Valtuuskunnalla oli vuoden aikana 8 kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa kieliasioita, pohjoismaista yhteistyöbudjettia sekä rajaesteitä.

Kieliasiat

Ajankohtaiset kieliasiat olivat esillä monissa valtuuskunnan kokouksissa. Valtuuskunta kuuli esimerkiksi selontekoja uuden pohjoismaisen kielisopimuksen valmistelusta ja opetusministereiden allekirjoittamasta

pohjoismaisesta kielijulistuksesta. Lisäksi valtuuskunta pohti suomen kielen asemaa pohjoismaisessa yhteistyössä sekä tutustui Nuorten Pohjoismaiden neuvoston kielikannanottoihin. Valtuuskunta järjesti myös Pohjola-Nordenin kanssa kielikysymyksiin keskittyneen seminaarin Pohjolan päivänä 23. maaliskuuta.

Suomen kielen asema

Suomen kielen asema pohjoismaisessa yhteistyössä puhutti valtuuskuntaa moneen otteeseen. Tapetilla olivat erityisesti neuvoston kokousasiakirjojen suomennostarpeet,

sillä suomennosten myöhäinen valmistuminen on jo pitkään haitannut suomalaisten tasavertaista toimimista valiokunnissa. Neuvoston johtaja *Jan-Erik Enestam* totesi, että Kööpenhaminan-sihteeristön on tarkoitus selkeyttää käännöksiä koskevia ohjeita.

Valtuuskunta lähetti neuvoston puheenjohtajistolle kirjeen, jossa kiinnitettiin huomiota asiaan ja ehdotettiin asiakirjojen suomennostarpeen sisällyttämistä esimerkiksi neuvoston työjärjestykseen. Nythän kääntämisestä on maininta vain Kööpenhaminan henkilöstökäsikirjassa, joka ei ole yhtä velvoittava. Kirjeen pohjalta asetettiin työryhmä, jossa oli edustajia neuvostosta, ministerineuvostosta sekä käännös- ja tulkkausyksiköstä. Työryhmä päätyi ehdottamaan, että työjärjestystä ei muutettaisi, mutta kokousasiakirjat pyrittäisiin lähettämään nykyistä aikaisemmin.

Valtuuskunta keskusteli myös tanskalaisen yliedustuksesta ministerineuvoston sihteeristössä. Suomalaiset ovat korostaneet muun muassa, että virkojen täytössä tulisi ottaa huomioon sukupuolitasapainon lisäksi myös hakijoiden maantieteellinen jakautuminen.

Nuorisopoliitikkojen kielikannanotot

Valtuuskunta kuuli kieliasioissa myös Nuorten Pohjoismaiden neuvoston (UNR) edustajia. UNR on erittäin kiinnostunut pohjoismaisesta kielikysymyksestä muun muassa siksi, että UNR:n kokouksissa on ollut paljon kieliongelmia. Nuoret eivät enää ymmärrä toisiaan skandinaavisilla kielillä. Nykyisin kaikki kuitenkin pystyvät kommunikimaan omilla kielillään, koska kokouksiin on järjestetty tulkkaus.

UNR katsoo, että hyvinvointiyhteiskunnassa muillakin kuin kouluilla on vastuu pohjoismaisten kielten taidon ja kulttuurien ymmärtämisen edistämisestä. Nuorten mielestä televisiolla on tähän loistavat edellytykset, ja muiden Pohjoismaiden julkisen palvelun tv-lähetyksiä tulisikin voida seurata. Näin edistettäisiin kielitietämystä, perinnetietämystä ja maiden historian tuntemusta sekä parannettaisiin mahdollisuuksia seurata eri maissa käytävää yhteiskunnallista keskustelua.

UNR oli tutkinut myös skandinaavisten kielten opetusta eri Pohjoismaiden kouluissa ja havainnut, että sille on annettu hyvä asema opetussuunnitelmissa. Koska oppilaiden osaaminen kuitenkin heikkenee vuosi vuodelta, opetuksen toteutuksessa lienee ongelmia. UNR toivookin, että kansallisiin opetussuunnitelmiin kirjattaisiin tietty tuntimäärä, joka olisi käytettävä pohjoismaisten kielten ja kulttuurien opetukseen.

Pohjoismainen budjetti 2010

Valtuuskunta käsitteli lukuisissa kokouksissa yhteispohjoismaista budjettia, jota esitellään tarkemmin puheenjohtajiston osuudessa. Valtuuskunta kuuli pohjoismaisen yhteistyön sihteeristön edustajia ja yhteistyöministeri *Jan Vapaavuorta* ja totesi, että tämän vuoden budjettivalmistelu oli sujunut aikaisempia vuosia suotuisammin. Valtuuskunnan keskustelussa puututtiin muun muassa budjettiluonnoksen huonoon luotavuuteen, joka johtuu tanskalaisesta hallintokulttuurista.

Rajaesteet

Valtuuskunta jatkoi rajaestetyön seurantaa Pohjola-Nordenin pääsihteerin *Larserik Häggmanin* alustusten pohjalta. Häggman esitteli *Ole Norrbackin* johdolla syksystä 2007 toimineen rajaestefoorumin kuulumisia ja totesi, että eri Pohjoismaiden parlamenttien valiokuntavalmisteluissa oli ryhdytty käsittelemään rajaestekysymyksiä. Konkreettisia nyt esillä olevia rajaestekysymyksiä ovat muun muassa Ikean valuu-tankäsittely, jota vaikeuttaa suuresti se, että ruotsalaiset vartijat eivät saa ajaa rahakuljetuksia rajan yli. Häggman luetteli myös muita ongelmia, joita ovat muun muassa arvonnäkövero tilapäisessä tavaroiden tuonnissa maiden välillä, sosiaaliturvan niin kutsuttu neljän kuukauden sääntö, ennakkoeläkkeiden maksaminen sekä erot rakennusalan pätevyysvaatimuksissa.

Rajaestefoorumi on myös teettänyt tutkimuksen muun muassa siitä, miten Pohjoismaat ovat hyödyntäneet toinen toisiaan EU:ssa ja miten EU-direktiivien saattaminen

osaksi kansallista lainsäädäntöä on sujunut eri Pohjoismaissa. Raportissa todetaan, että Norja ja Islanti, jotka noudattavat EU-lainsäädäntöä Etan puitteissa, eivät ole lainkaan mukana valmistelu- ja täytäntöönpanovaiheissa ja että maiden työskentelyaikataulu kulkee tämän vuoksi noin puoli vuotta jäljessä muista Pohjoismaista. Suomi, Ruotsi ja Tanska tekevät ainoastaan satunnaista yhteistyötä EU-lainsäädäntöä valmisteltaessa ja silloinkin lähinnä aloilla, joilla on ennestään perinteistä pohjoismaista lainsäädäntöyhteistyötä. Muilla aloilla yhteistyö on täysin sattumanvaraista. Päätösten täytäntöönpanovaiheessa nämä kolme maata ovat hyvin harvoin olleet edes yhteydessä toisiinsa asioissa, joissa kansallinen lainsäädäntö etenee EU-päätösten pohjalta.

Kaiken kaikkiaan rajaestefoorumilla on esteiden poistamiseksi vahva tuki pääministeriltä, parlamentaarikoilta ja kansalaisilta, mutta sektoriministerien aktiivisuus virkakoneistoon päin on hyvin rajallista. Virkamiehet taas eivät voi toimia ilman poliittisia signaaleja.

Rajaesteasioita käsitellään myös luvuissa 3 ja 4.1.

Pohjoismainen tiedotustoimisto Valko-Venäjälle

Valtuuskunta keskusteli kokouksissaan jäsenehdotuksesta A 1435, joka koski pohjoismaisen tiedotustoimiston perustamista Minskiin Valko-Venäjälle. Valtuuskunta korosti, että Valko-Venäjän demokratiakehityksen kannalta on tarkoituksenmukaista, että maassa on länsimaisia toimistoja. On ymmärrettävää, että esimerkiksi Euroopan neuvosto haluaa ihmisoikeusjärjestönä avata toimiston maahan, jossa ihmisoikeuksia

loukataan. Pohjoismaiden neuvosto puolestaan on enemmänkin poliittinen järjestö, eikä sen oman tiedotustoimiston perustamista maahan pidetty niin tärkeänä.

Osa valtuuskunnasta oli näin ollen jäsenehdotuksen hylkäämisen kannalla. Perusteluina olivat pohjoismaisen hyödyn puuttuminen, budjettivarojen niukkuus sekä se, että Valko-Venäjä ei lukeudu Pohjoismaiden naapurivaltioihin eikä ole Itämeren rantavaltiokaan. Nämä, lähinnä neuvoston konservatiiviseen ryhmään ja keskiryhmään kuuluvat jäsenet esittivät myös ehdotuksen hylkäämistä neuvoston Tukholman-istunnossa. Muut valtuuskunnan jäsenet sen sijaan kannattivat jäsenehdotusta.

Istunnossa hyväksyttiin äänestyksen jälkeen selvin numeroin ehdotukseen A 1435 perustunut suositus nro 15, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan, että se perustaa Minskiin pohjoismaisen tiedotustoimiston.

Pohjoismaiden ja Valko-Venäjän välistä yhteistyötä käsitellään laajemmin luvussa 4.1.

Merkkivuosi 1809

Neuvoston kesäkokousten pitopaikaksi valittiin Tornionlaakso vuonna 2009 vietetyn Ruotsi-Suomen 200-vuotismerkkivuoden johdosta. Samalla haluttiin esitellä rajaseutuyhteistyötä. Valiokunnat tutustuvat pohjoisiin alueisiin osana omaa kokousohjelmaansa, ja Torniossa pidettiin lopuksi 25. kesäkuuta yhteinen kokous, jossa Ole Norrback raportoi rajaseutuyhteistyön viime käänteistä. Päätapahtumana oli paneeli, johon osallistui useita eri alojen asiantuntijoita molemmilta puolilta rajaa.

3

NEUVOSTON 61. ISTUNTO TUKHOLMASSA

Pohjoismaisen yhteistyövuoden huipentuma, Pohjoismaiden neuvoston 61. istunto, pidettiin Ruotsin valtiopäivillä Tukholmassa 27.–29. lokakuuta. Istuntoon tuli satakunta parlamentaarikkoa ja lukuisia hallitusten edustajia kaikista Pohjoismaista ja kaikilta itsehallintoalueilta. Mukana oli myös runsaasti vieraita Baltian maista, Venäjältä ja muualta maailmasta.

Yleistä

Istunnon avanneen huippukokouksen aiheena oli Pohjoismaat ja EU, ja aihe hallitsikin Pohjoismaiden pääministerien ja oppositiojohtajien kanssa pidettyä huippukokousta sekä ehdotuksia, joita parlamentaarikot tekivät hallituksille. Keskustelua käytiin yhtä lailla hallitusten ilmastönäkemyksistä sekä Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämisestä. Ulkoministerit totesivat muun muassa, että aihetta koskeva keskustelu oli kiinnostavampaa ja dynaamisempaa kuin vuosiin.

Pääministerit puolestaan tähdensivät, että pohjoismaisen yhteistyön kehitystä viitoittavat jatkossakin vihreä talouskasvu, pohjoismainen huippututkimus sekä ilmast-, ympäristö- ja energia-alan uudet aloitteet. Globalisaatiopanostus on toisin sanoen yhä tärkeysjärjestyksen kärjessä.

Pohjoismaiden neuvoston parlamentaarikot päätyivät istunnossa tukemaan muun muassa huumausainekaupan nollatoleranssia. Lisäksi he kohdistivat huomion kuluttajapolitiikkaan ja pyysivät Pohjoismaiden ministerineuvostoa avaamaan pohjoismaisen tiedotustoimiston Valko-Venäjälle.

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2010 presidentiksi valittiin islantilainen sosiaalidemokraatti *Helgi Hjörvar*. Hän korosti

haluavansa keskittyä presidenttinä turvallisuuteen sen laajassa merkityksessä – eli järjestäytyneeseen rikollisuuteen, ihmiskauppaan, talousyhteistyöhön ja ilmastoasioihin –, mutta myös perinteisempiin turvallisuusasioihin.

Istunnon oheistapahtumat keskittyivät ilmastoon, nuorten ulkopuolisuuden vähentämiseen sekä lasten oikeuteen kehittää luovuuttaan kouluissa.

Pohjoismaiden neuvoston kirjallisuus-, luonto- ja ympäristö-, musiikki- sekä elokuvapalkinnot luovutettiin istunnon yhteydessä järjestetyssä erillisessä palkinnonjakotilaisuudessa. Palkinnonsaajista kerrotaan tarkemmin luvussa 6.

Istunnossa hyväksytyt suositukset ovat luettavissa liitteestä 1; istunnon ohjelmasta ja päiväjärjestyksestä taas saa lisätietoa liitteistä 2–3.

Pohjoismainen huippukokous

Pohjoismaiden neuvoston vuoden 2009 presidentti *Sinikka Bohlin* avasi istunnon huippukokouksen, jossa visioitiin Pohjoismaiden aseman tehostamista ja kehittämistä EU-yhteistyössä. Bohlin korosti, että pohjoismainen yhteistyö ja EU-yhteistyö eivät ole ristiriidassa keskenään ja että molempia tarvitaan. EU:n kasvaessa alueyhteistyöstä tulee päinvastoin yhä tärkeämpää. Bohlin uskoo, että Pohjoismaat voivat EU-yhteistyötään vahvistamalla saavuttaa nykyistä näkyvämpiä tuloksia. Hän mainitsi Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston hyväksymän EU-strategian (ks. luku 4.1) ja korosti, että vaikka kansallisilla parlamenteilla on EU-työssä avainasema, Pohjoismaita yhteisesti kiinnostavia EU-asioita voi olla tarpeen käsitellä myös pohjoismais-

tain. Pohjoismaiden neuvoston tehtävänä on Bohlinin mukaan juuri tällaisten asioiden tunnistaminen.

Pääministeri *Matti Vanhasen* totesi, että EU:n kattamien asioiden ala on kasvanut merkittävästi ja että on vaikea löytää pohjoismaisen yhteistyön alaa, jolla EU ei olisi jo merkittävä tekijä. Vanhanen korostikin, että pohjoismaisella yhteistyöllä on paras tulevaisuus EU:ssa ja sen kautta. Pohjoismaisen yhteistyön pitää ottaa entistä selkeämmin huomioon EU:n sisäinen kehitys ja sopeuttaa yhteistyö siihen.

Vanhanen mainitsi puolustusyhteistyön esimerkkinä uudenaikaisesta pohjoismaisesta yhteistyöstä. Pohjoismaat ovat yhdessä päättäneet tiivistää puolustuspoliittista yhteistyötään, mikä on kehityksenä merkittävää ja osoitus siitä, että erilaiset EU- ja Nato-ratkaisut eivät ole este syvälle yhteistyölle, kun siihen on selkeä tarve ja tahto. Toisena esimerkkinä hän mainitsi Itämeren. EU on ottamassa erityisen roolin Itämeren alueella, mutta myös pohjoismaisella yhteistyöllä on annettavaa Itämerelle – muun muassa toimivat työskentelytavat ja rahoitusta. Vanhanen uskoi, että tulevaisuudessa EU:n kannalta suuret kysymykset yhdistävät Pohjoismaita aiempaa enemmän. Pohjoismailla on luontevasti hyvin samankaltaiset näkemykset tulevaisuuden kannalta olennaisissa asioissa, olipa kyse ilmastosta, kilpailukyvyistä, ikääntymisen haasteista, energiasta, liikenteestä, ympäristöstä, kehityspolitiikasta tai ulkosuhteista. Tämä tarjoaa uuden mahdollisuuden Pohjoismaiden entistä tiiviimmälle yhteistyölle. Vanhanen toivoikin, että unioniin saataisiin mukaan myös Islanti ja Norja.

Puoluejohtaja *Jutta Urpilainen* (sd) korosti finanssikriisin osoittaneen sen, että pohjoismainen malli on toimivin. Markkinat ovat hyvä renki mutta huono isäntä, joten tarvitaan vahvaa valtiota, joka sääntelee ja ohjaa markkinoita ja luo ihmisille turva-verkkoa sekä tasa-arvoisia mahdollisuuksia. Pohjoismaisesta yhteistyöstä Urpilainen totesi, että mailla on runsaasti mahdollisuuksia lisätä puolustuspoliittista yhteistyötä aihetta käsittelevän *Thorvald Stoltenbergin* raportin pohjalta. Itämeren pelastaminen vaatii lisäksi Pohjoismailta nykyistä kun- nianhimoisempaa ja tiiviimpää yhteistyötä,

mutta erityisesti Urpilainen kaipasi yhteistyötä pahenevan työllisyyskriisin hoitoon. Hän uskoo, että Pohjoismailla on paljon annettavaa toisilleen, kun haetaan ideoita ja käytänteitä työttömyyden – erityisesti nuorisotyöttömyyden – torjuntaan. Kaiken kaikkiaan Pohjoismaiden tulisi Urpilainen mielestä olla suunnannäyttäjänä ekososiaalisessa muutoksessa, jolla EU:ta luotsattaisiin maailman kilpailukykyisimmäksi ekotaloudeksi eli vähäpäästöiseksi yhteiskunnaksi. Urpilainen toivookin, että Pohjoismaat käynnistelisivät unionissa tätä työtä.

Ulko- ja puolustuspoliittisen yhteistyön syventäminen

Islannin ulkoministeri *Össur Skarphéðinsson* käsitteli selonteossaan Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä koskevaa Stoltenbergin raporttia. Hän korosti Pohjoismaiden ulkoministereiden uskovan vakaasti, että maiden välisen yhteistyön lisääminen on täysin sopuinnussa kansallisten turvallisuus- ja puolustuspolitiikkojen kanssa ja että se on omiaan vahvistamaan nykyistä eurooppalaista ja euroatlanttista yhteistyötä. Osa Stoltenbergin raportin 13 ehdotuksesta on jo selvittävänä eri Pohjoismaissa. Niistä voidaan mainita sotilas- ja siviilihenkilöstöstä koostuvan vakauttamisyksikön perustaminen, Pohjoismainen ilmapalvontayhteistyö Islannissa, merialueiden valvonta ja arktisen alueen kysymykset sekä tietoverkko-ohjelmien käynnistäminen.

Össur Skarphéðinsson kiinnitti huomiota myös raportin viimeiseen ehdotukseen pohjoismaisesta solidaarisuusjulistuksesta. Sen mukaan Pohjoismaiden hallitusten on annettava velvoittava vastavuoroinen solidaarisuusjulistus reagointiaikeistaan tilanteissa, joissa jokin Pohjoismaa joutuu ulkoisen hyökkäyksen tai asiattoman painostuksen kohteeksi. Össur Skarphéðinsson näki ehdotuksessa häivähdyksen runollista kauneutta ja pohjoismaisen suurperheen ”yksi kaikkien, kaikki yhden puolesta” -ajattelua.

Puolustusministeri *Jyri Häkämies* totesi, että pohjoismainen puolustusyhteistyö on kokonaisvaltaista ja pitkäjänteistä ja että sen tavoitteena on vahvistaa maiden kansallis-

ta puolustusta, etsiä yhteistyöalueita sekä edistää tehokkaita yhteisiä ratkaisuja. Yhteistyön onnistumisista ja konkreettisista tuloksista hän mainitsi kriisinhallinnan ja sen alaisen pohjoismaisen NBG-taisteluosaston. Toisena esimerkkinä on Afganistanin ISAF-operaatioon liittyvä pohjoismainen yhteistyö ja kolmantena Itämeren merivalvontayhteistyö.

Häkämies korosti, että Pohjoismaiden tulee kohdata yhteiset haasteet yhteisvoimin ja vaikuttaa turvallisuuskehitykseen niin globaalisti kuin lähialueillakin. Tämä parantaa Pohjoismaiden kansainvälisiä vaikutusmahdollisuuksia ja poikii lisää ja entistä parempia tuloksia esimerkiksi kriisinhallinnassa ja turvallisuussektorin uudistamisyhteistyössä (SSR). Häkämies kiinnitti huomiota puolustuskustannusten kasvuun ja tähdensi, että tähän haasteeseen voidaan vastata tehokkaalla pohjoismaisella yhteistyöllä.

Edustaja *Erkki Tuomioja* (sd) käytti keskustelussa puheenjohtajiston puheenvuoron ja totesi, että Stoltenbergin raportissa on paljon hyvää ja tärkeää mutta myös paljon ongelmallisia ehdotuksia. Tuomioja viittasi Össur Skarphéðinssoninkin mainitsemaan Islannin ilmatilan yhteispohjoismaiseen valvontaan, johon kaikilla Pohjoismailla ei ole realistisia mahdollisuuksia osallistua. Solidaarisuuslausekkeesta Tuomioja totesi, että Össur Skarphéðinssonin runovertaus oli kaunis ja osuva, joskin runouden kauneus tarveltyy helposti, kun se pyritään muuttamaan juridisesti sitoviksi sopimuksiksi.

Tuomioja kiinnitti huomiota myös Stoltenbergin raportin aukkoihin, kuten siihen, että rahoituksesta ei puhuta sanallakaan. Myös EU jää varsin vähälle huomiolle, vaikka se on esimerkiksi suomalaisille keskeisin turvallisuuspoliittinen toimija. Raportissa olisi Tuomiojan mukaan voitu käsitellä arktisten alueiden lisäksi enemmän myös Itämeren aluetta. Raportin suurlähetystöyhteistyötä koskevasta ehdotuksesta Tuomioja huomautti, että Pohjoismaiden neuvosto on jo aiemmin ehdottanut suurlähetystöyhteistyön tiivistämistä ja että alalla pitäisi asettaa huomattavasti nykyistä laajempia ja pitkäjänteisempiä tavoitteita.

Stoltenbergin raporttia sekä Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä käsitellään myös luvussa 4.1.

Rajaesteet

Rajaesteselonteon antoi Ruotsin yhteistyöministeri *Cristina Husmark Pehrsson*. Hän korosti *Ole Norrbackin* johtaman pohjoismaisen rajaestefoorumin roolia työn vauhdittamisessa ja kertoi, että yhteistyöministerit olivat päättäneet tehdä rajaesteistä kokoustensa päiväjärjestysten pysyvän kohdan. Tanskan puheenjohtajakaudella rajaesteasioita on määrä käsitellä vakituisesti myös kaikkien muiden ministerineuvostojen kokouksissa, ja rajaestefoorumin puheenjohtaja on tarkoitus kutsua mukaan kokouksiin. Husmark Pehrsson kertoi, että Helsingin vuoden 2008 istunnon jälkeen oli saatu ratkaistua kymmenen uutta mutkikasta rajaestettä, jotka liittyvät esimerkiksi ulkomaisten vartiointiliikkeiden oikeuteen toimia Ruotsissa sekä Suomen ja Ruotsin välisiin jätekuljetuksiin.

Rajaestefoorumin puheenjohtaja *Ole Norrback* totesi, että vaikka yleisessä retoriikassa korostetaan, miten helppoa Pohjoismaiden välillä liikkuminen on, totuus on aivan toinen. Norrback oli kuitenkin entistä optimistisempi: työ sujuu paremmin, joskaan ei vielä hyvin. Hyvää on se, että poliittinen tahto tuntuu poikivan yhä enemmän käytännön toimia. Pohjoismaiden neuvoston jäsenet ovat lisänneet kiitettävästi kansallista aktiivisuuttaan, ja hallituksetkin ovat viestineet hallinnolle yhä selkeämmin siitä, että rajaesteet tulee ottaa vakavasti. Norrback kovisteli Pohjoismaiden viranomaisia niiden ympärilyönteistä vastauksista rajaestefoorumin esittämiin kysymyksiin. Hänen mukaansa syynä on tosin yleensä pikemminkin viranomaisten tietämättömyys kuin vastahankaisuus. Norrback kuitenkin tähdensi jälleen kerran, että rajaesteet syntyvät poliittisista päätöksistä ja että niiden poistaminen sekä uusien esteiden synnyn ehkäisy on mahdollista vain poliittisin päätöksin. Lakien ja sääntöjen pohjoismainen koordinointi tulisi hänen mukaansa ulottaa myös EU-direktiivien saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä, koska siten voitaisiin merkittävästi ehkäistä uusia rajaesteitä.

Yhteistyöministeri *Jan Vapaavuorella* oli Norrbackin näkemystä optimistisempi käsitys rajaestetyön etenemisestä. Hän totesi, että Pohjoismaat ovat päässeet huomattavan

paljon pitemmälle kuin EU, jonka koko sisämarkkinakehitys perustuu rajaesteiden poistamiseen. Meillä on myös toimiva keskustelu asiasta sekä toimivat organisaatiot, ja asian eteen tehdään jatkuvasti työtä. Hän korosti varsinkin verotukseen ja sosiaalipoliittikkaan liittyvien rajaesteiden väistämättömyyttä mutta totesi, että niiden lisäksi Pohjoismaissa on valtavasti täysin turhia rajaesteitä, joista pitäisi päästä eroon. Vapaavuori uskoo Norrbackin tapaan, että lakeja päivittäin valmistelevat ja hyväksyvät virkamiehet, ministerit tai kansanedustajat eivät yksinkertaisesti tule aina ajatelleeksi rajaesteasioista. Puheelle ja painostukselle onkin tarvetta. Vapaavuori ehdotti, että rajaestefoorumi vierailisi viikon aikana paikalla jokaisen Pohjoismaan sosiaaliasioita käsittelevässä valiokunnassa ja kävisi läpi sillä viikolla käsitellyt asiat rajaestenäkökulmasta. Näin saataisiin parannettua rajaesteasioiden huomioarvoa.

Neuvoston kansalais- ja kuluttajavalikunnan puheenjohtaja, edustaja *Ville Niinistö* (vihr) kohdisti huomiota Suomen, Ruotsin ja Norjan saamelaisväestön kohtaamiin rajaesteisiin, joita ei ole aiemmin käsitelty. Saamelaisten kulttuuri ja toiminta ulottuvat idästä länteen, eikä se katso kansallisia rajoja. Niinistö kiinnitti huomiota varsinkin näiden kolmen maan porotalousjärjestelmien rajaesteisiin ja toivoi ministerineuvoston vauhdittavan pohjoismaiseen saamelaispöytäpöytätyöhön liittyvää työtä.

Neuvoston Suomen valtuuskunnan puheenjohtaja, edustaja *Paavo Arhinmäki* (vas) totesi rajaestetyöstä yleisesti, että esteiden poistaminen on tärkeää ja konkreettista työtä tavallisten pohjoismaalaisten, tavallisten ihmisten hyväksi. Arhinmäen mukaan

Pohjoismaiden neuvosto erottuikin edukseen muista kansainvälisistä yhteistyöorganisaatioista, koska neuvostossa puhutaan ruohonjuuritason asioista ja pyritään vaikuttamaan pieniltä tuntuviin seikkoihin, jotka ovat kuitenkin yksittäisten ihmisten kannalta hyvin suuria – kuten siihen, miten voi työskennellä toisissa maissa tai viettää eläkepäiviä omassa kotimaassaan tai miten eri maista tulevat puoliset pystyvät hoitamaan lapsia ja saamaan tarvittavia perhevapaita.

Ministerineuvoston puheenjohtajuusohjelma 2010

Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajamaana on vuonna 2010 Tanska, ja puheenjohtajuusohjelman esitteli pääministeri *Lars Løkke Rasmussen*. Tanskan ohjelma on nimeltään ”Suunta tulevaisuuteen”, ja sen läpäisevänä teemana on globalisaatio. Ohjelma jatkaa siten pohjoismaista globalisaatiotyötä, jonka Pohjoismaiden pääministerit käynnistivät Punkaharjulla vuonna 2007. Tanska pyrkii säilyttämään Pohjoismaiden edelläkävijäaseman muuan muassa poistamalla rajaesteitä kansalaisten ja yritysten tieltä. Pohjoismaiden toivotaan myös olevan kestävä alue sekä ilmasto- ja ympäristöratkaisujen suunnannäyttäjä. Lisäksi Pohjoismaiden on oltava ennen kaikkea arvoa ja tuloksia tuottava alue, jolla on vahva kansainvälinen vaikuttavuus. Puheenjohtajamaa Tanska pitää tärkeänä myös sitä, että pohjoismaisella yhteistyöllä hillitään mahdollisimman tehokkaasti talouskriisin vaikutuksia ja rakennetaan samalla vankkaa pohjaa Pohjoismaiden tulevalle menestykselle.

4

PUHEENJOHTAJISTO JA VALIOKUNNAT

4.1 Puheenjohtajisto

Puheenjohtajistolla oli vuoden aikana kuusi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa globalisaatiopanostuksia, rajaesteitä, ulko- ja turvallisuuspoliittista yhteistyötä, pohjoismaista yhteistyöbudjettia sekä kansainvälistä yhteistyötä. Puheenjohtajiston hyväksymien esitysten ja sen käsittelemistä ehdotuksista hyväksytyjen suositusten koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Globalisaatio

Puheenjohtajisto seurasi tiiviisti pohjoismaisen päiväjärjestyksen yhdeksi pääaiheeksi tullutta globalisaatiotyötä, jonka käynnistymiseen Pohjoismaiden neuvosto aktiivisesti vaikutti. Pääministerit sopivat Punkaharjun kokouksessaan kesällä 2007 globalisaatiotyön painopisteistä, joita ovat ilmasto, ympäristö ja energia, tutkimus, koulutus ja innovointi, rajaesteet sekä Pohjoismaiden entistä näkyvämpi profilointi edelläkävijäalueena. Sitten Pohjoismaat ovat käynnistäneet useita yhteisiä globalisaatioaloitteita, joiden lippulaivana on toimintavuonna käynnistynyt huippututkimusaloite. Kyseessä on suurin koskaan toteutettu yhteispohjoismainen tutkimus- ja innovointipanostus, ja sen osaohjelmat keskittyvät ilmastomuutoksen vaikutuksiin sekä energiaan. Uusia globalisaatioaloitteita on luvassa muun muassa kulttuurin, luovuuden, terveyden ja hyvinvoinnin saralla.

Globalisaatiotyön linjauksia on etsitty pohjoismaisissa globalisaatiofoorumeissa, joista järjestyksessä toinen pidettiin toimintavuonna Islannissa. Foorumin aiheena oli ilmasto- ja energiapolitiikka, ja neuvostosta

osallistui siihen presidentin johdolla pieni valtuuskunta.

Neuvostoa on puhuttanut erityisesti globalisaatioaloitteiden rahoittaminen, sillä se on johtanut leikkauksiin muualla budjetissa. Neuvosto on myös perännyt entistä syvällisempää analyysia siitä, mitä globalisaatioaloitteilla halutaan saavuttaa ja saavutetaan-ko näitä haluttuja tuloksia.

Rajaesteet

Puheenjohtajisto jatkoi edellisvuosien tapaan pohjoismaisen rajaestetyön seurantaa ja kuuli rajaestefoorumin puheenjohtajaa *Ole Norrbackia*. Norrbackin mukaan rajaestetyössä keskitytään tällä hetkellä etenkin rakennusalaan, lainsäädännön koordinointiin sekä pätevyysvaatimuksiin. Avainasemassa on ennalta ehkäisevä rajaestetyö, joka liittyy varsinkin EU-lainsäädännön saatamiseen osaksi Pohjoismaiden kansallista lainsäädäntöä.

Norrbackin mukaan rajaestetyö on edennyt, mutta tilanteella ei voi vieläkään kehuskella. Hän valitteli sitä, että ratkaistujen rajaesteiden luettelo on erittäin lyhyt, kun taas ratkaisemattomia esteitä on yllin kyllin ja pikkuasioistakin aloitetaan selvityksiä toisensa perään. Norrback painotti, että byrokratian karsiminen vaatii poliittista tahtoa ja että parlamentaarikot ovat tässä avainasemassa. Pohjoismaiden neuvosto ja varsinkin kansalliset valtuuskunnat saivatkin häneltä kiitosta siitä, että ne ovat esikuvallisesti sitoutuneet työhön ja kohdistaneet poliittista painetta rajaesteiden poistamiseen. Myös pohjoismaisten yhteistyöministerien aktiivisuus on lisääntynyt.

Rajaesteitä käsitellään myös luvuissa 2.3 ja 3.

Kansallinen ankkurointi

Pyrkimykset neuvoston toiminnan kansallisen ankkuroinnin edistämiseksi jatkuivat vuonna 2009. Puheenjohtajisto osallistui pohjoismais-balttilaiseen puhemieskokoukseen elokuussa ja käsitteli neuvoston Ruotsin valtuuskunnan tekemän jäsenehdotuksen A 1439 pohjoismaisen yhteistyön entistä tiiviimmästä kytkemisestä parlamentteihin. Ehdotuksesta tehtiin sisäinen päätös IB 3, jonka mukaan Pohjoismaiden neuvoston valiokunnat ja puheenjohtajisto voivat lähettää käsittelemänsä Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden hallitusten selonteot kansallisten valtuuskuntien kautta asianomaisiin kansallisiin valiokuntiin lausuntoa varten.

Pohjoismainen yhteistyöbudjetti

Puheenjohtajisto käsitteli entiseen tapaan perusteellisesti vuoden 2010 pohjoismaista yhteistyöbudjettia ja sen valmisteluprosessia. Puheenjohtajiston edustajat tapasivat pohjoismaiset yhteistyöministerit maaliskuussa keskustellakseen budjetin suunta- viivoista, ja neuvoston valiokunnat tapasivat lisäksi omia sektoriministereitään aiheen tiimoilta. Ministerineuvostot ja valiokunnat saatiin näin entistä tiiviimmin mukaan budjettiprosessiin.

Budjetin kokonaissumma on 910,3 miljoonaa Tanskan kruunua. Globalisaatiohankkeisiin on varattu 70 miljoonaa kruunua, joka rahoitetaan jälleen osittain höyläämällä 1,3 % kaikista muista pääluokista. Islannin tukemiseen varataan 7,2 miljoonaa Tanskan kruunua, joilla muun muassa tuetaan Islannin osallistumista pohjoismaisiin kokouksiin sekä myönnetään apurahoja islantilaisille tutkijoille ja opiskelijoille.

Neuvostolla oli lukuisia ministerineuvoston budjettia koskevia muutos- ja kohdenustoiveita, etenkin kulttuurin alalla. Keskustelujen tuloksena oli kompromissi, jonka seurauksena kulttuuribudjettiin lisättiin 1,6 miljoonaa kruunua vuoden 2009 käyttämättömistä globalisaatiovaroista. Budjettiryhmän laatimasta puheenjohtajiston budjettimietinnöstä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 8, jossa ministerineuvostoa muun mu-

assa kehoitetaan korottamaan pohjoismaisen taide- ja kulttuuriohjelman sekä Pohjoismaisen kulttuurirahaston määrärahaa. Lisäksi suositetaan varojen kohdentamista Helcomin Itämeren toimintaohjelman toteutukseen. Budjettiryhmän mukaan tämänvuotinen budjettiprosessi oli viimevuotista parempi, mutta työskentelymuodoissa ja prosessissa on silti yhä parantamisen varaa. Itse budjettiasiakirjaa pidettiin yhä erittäin vaikeaselkoisena, mikä on ristiriidassa neuvoston jo vuosia esittäneiden läpinäkyvyyssuhteiden kanssa.

Ministerineuvoston uudistustyö

Puheenjohtajisto käsitteli kokouksissaan suurlähettiläs *Stellan Ottossonin* raporttia, joka koskee vuonna 2005 toteutetun ministerineuvoston organisaatiouudistuksen vaikutuksia, budjettiprosessia, ministeriöiden läsnäoloa kokouksissa sekä kieliasioita. Puheenjohtajisto katsoi, että suuri osa Ottossonin kritiikistä oli yhtenevää neuvoston aiemmin esittämän kritiikin kanssa – varsinkin budjettiprosessin ja ministerineuvoston projektinhallinnan osalta.

Ottosson tekee 12 uudistusehdotusta, joilla yhteistyöstä voitaisiin tehdä entistä joustavampaa ja poliittisesti fokusoidumpaa. Puheenjohtajisto oli yhtä mieltä useimmista ehdotuksista mutta kritisoi budjettiprosessiin liittyvää ehdotusta, joka tekisi budjettityöstä nykyistä virkamiesvetoisempaa. Puheenjohtajisto perääkin entistä suurempaa poliittista ohjausta budjettiprosessiin ja lisää vuoropuhelua parlamentaarikoiden ja ministereiden välille. Näin budjettiprosessia ohjaisivat nimittäin poliittiset priorisoinnit.

Ulko- ja turvallisuuspoliittinen yhteistyö

Puheenjohtajisto käsitteli useassa kokouksessa Norjan entisen ulko- ja puolustusministerin *Thorvald Stoltenbergin* raporttia Pohjoismaiden ulko- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämisestä (ks. myös luku 3). Raportin toimeksiantajina olivat Pohjoismaiden ulkoministerit, ja se sisältää 13 konkreettista ehdotusta pohjoismaisen

yhteistyön vahvistamiseksi. Ehdotukset koskevat muun muassa rauhan rakentamista, ilmaluontaa, merialueiden valvontaa, yhteiskunnan turvallisuutta sekä ulkoasianhallinnon yhteistyötä. Raportin kiistanalaisin kohta on ehdotus pohjoismaisesta solidaarisuusjulistuksesta. Sen mukaan Pohjoismaiden hallitusten on annettava velvoittava vastavuoroinen turvallisuuspoliittinen solidaarisuusjulistus reagoituaikastaan tilanteissa, joissa jokin Pohjoismaa joutuu ulkoisen hyökkäyksen tai asiattoman painostuksen kohteeksi.

Ulkoministerit ottivat Stoltenbergin ehdotukset myönteisesti vastaan ja korostivat, että Pohjoismailla on monia yhteisiä ulko- ja turvallisuuspoliittisia haasteita ja tavoitteita ja että alueen vakauden varmistaminen on kaikkien yhteinen etu. Ministerit haluavat aluksi perehtyä tarkemmin muun muassa ehdotuksiin, jotka koskevat Islannin ilmatilan valvontaa, kriisinhallintaa, ulkoasiainhallintoa sekä sotilaallista yhteistyötä, joka liittyy kuljetuksiin, lääkintäpalveluihin, koulutukseen, materiaaleihin ja harjoituksiin.

Puheenjohtajisto korosti, että yhteiskunnalliseen turvallisuuteen sekä ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyvällä pohjoismaisella yhteistyöllä pitää olla myös parlamentaarinen ulottuvuus. Se vahvistaa hallitusten yhteistyötä ja parantaa sen legitimitettiin. Neuvostossa näistä asioista vastaa puheenjohtajisto, joka osallistaa työhön tarvittaessa muita valiokuntia. Puheenjohtajisto nimittiikin raportin seuraamaan työn kehitystä ja keskusteli Stoltenbergin raportista tavatessaan ulkoministerit neuvoston istunnon yhteydessä. Asialistalla olivat etenkin ulkoasiainhallinnon yhteistyö sekä Itämeriyhteistyö ja pohjoismaisen tiedotustoimiston avaaminen Valko-Venäjälle.

Neuvosto kutsui lisäksi Stoltenbergin ja presidentti *Martti Ahtisaaren* Ahvenanmaalla pidettyyn syyskokoukseen, jonka yhteydessä järjestettiin seminaari Pohjoismaiden roolista kansainvälisessä kriisinhallinnassa. Ahtisaari muistutti, että Pohjoismailla on paljon tarjottavaa kansainväliselle yhteisölle kriisinhallinnan ja rauhanrakentamisen saralla, koska meillä on hyvä maine ulkomailla ja pitkä kokemus kansainvälisissä järjestöissä tehtävästä yhteistyöstä – varsinkin kehitysyhteistyöstä. Ahtisaari katsoi

myös, että rauhan saarina tutuksi tullutta Ahvenanmaata voitaisiin käyttää nykyistä enemmän kansainvälisten rauhanvälitysneuvotteluiden pitopaikkana. Stoltenberg puolestaan tähdensi, että Pohjoismaat jäävät puolustuskustannusten kasvun vuoksi jälkijunaan, elleivät ne syvennä puolustusyhteistyötään.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikkaan liittyi myös kaksi puheenjohtajiston käsittelemää jäsen ehdotusta. Niistä ensimmäinen oli neuvoston ruotsalaisjäsenen tekemä jäsen ehdotus A 1448 suurlähetystöjen pohjoismaisesta yhteistyöstä. Puheenjohtajisto hyväksyi siitä esityksen nro 6, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne lisäävät sekä toimitiloja että vastuualueita koskevaa pohjoismaista yhteistyötä muissa valtioissa ja muilla mantereilla sijaitsevien diplomaatti- ja konsuliedustustojen toiminnassa. Ehdotusta perusteltiin muun muassa pohjoismaalaisten matkailijoiden turvallisuuden parantamisella ja kustannussäästöillä.

Toinen puheenjohtajiston käsittelemä alan ehdotus oli neuvoston konservatiivisen ryhmän tekemä jäsen ehdotus A 1455 pohjoismaisen puolustusyhteistyön vahvistamisesta. Yhteistyössä voitaisiin ehdotuksen mukaan keskittyä muun muassa yhteiseen harjoitus-, koulutus- ja valvontatoimintaan sekä materiaaliyhteistyöhön, millä voitaisiin ehkäistä puolustustalouden ongelmia. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 16, jossa Pohjoismaiden hallituksille suositetaan Pohjoismaiden puolustus- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämistä.

Pohjoismainen EU-yhteistyö

Puheenjohtajisto käsitteli neuvoston Ruotsin valtuuskunnan tekemän jäsen ehdotuksen A 1438, jonka mukaan Pohjoismaiden tulisi tarkastella järjestelmällisesti EU:n vihreitä ja valkoisia kirjoja. Ajatuksena on, että kun EU-komissio tekee pohjoismaisesta näkökulmasta tärkeän ehdotuksen, Pohjoismaiden neuvoston on tutkittava ehdotukset näkemysten esittämiseksi.

Puheenjohtajisto katsoi, että ehdotus EU:n vihreiden ja valkoisten sekä sinisten

kirjojen seuraamisesta on hyvä lähtökoh- ta EU-asioiden käsittelystrategialle. Tällöin on kuitenkin priorisoitava tarkasti, mihin EU-asioihin Pohjoismaiden neuvoston tu- lisi keskittyä. Sihteeristön tehtäväksi tulee välittää tietoa kansallisilta valtuuskunnilta ja puoluerhyhmiltä, jotka seuraavat järjestel- mällisemmin Pohjoismaiden kannalta tär- keitä EU-asioita. Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajisto ja valiokunnat taas voivat tämän tiedon pohjalta päättää ottaa EU-asi- oita käsiteltäväksi. Pohjoismaiden neuvosto hyväksyi ehdotuksen pohjalta neuvoston EU-strategian sisäisellä päätöksellä IB 2.

Pohjoinen ulottuvuus

Brysselin EU-parlamentissa järjestettiin hel- mikuussa ensimmäinen pohjoisen ulottu- vuuden parlamentaarinen foorumi. Neu- voston valtuuskunnassa olivat mukana suomalaisista edustajat *Paavo Arhinmäki* (vas) ja *Christina Gestrin* (r), jotka edustavat neuvostoa Itämeren parlamentaarikkokon- ferenssin pysyvässä komiteassa. Parlamen- taarikkofoorumin keskustelua hallitsivat sekä Arktis että EU:n tuleva Itämeri-stra- tegia. Puheenjohtajisto katsoi, että koska pohjoinen ulottuvuus kattaa keskeisen osan Pohjoismaiden neuvoston kansainvälisestä yhteistyöstä, parlamentaarinen foorumi voi auttaa tiivistämään Pohjoismaiden ja EU:n sekä Pohjoismaiden ja Venäjän välisiä suh- teita.

Itämeri-yhteistyö

Neuvosto jatkoi aktiivista osallistumistaan Itämeri-yhteistyöhön, jonka parlamentaari- sesta toiminnasta sillä on päävastuu. Neu- vosto vastaa Itämeren parlamentaarikko- konferenssin (BSPC) sihteeristöpalveluista, ja neuvoston edustajat BSPC:n pysyvässä komiteassa edustavat samalla Pohjoismai- den parlamentteja. Neuvoston kaksi paikkaa pysyvässä komiteassa olivat toimintavuonna Paavo Arhinmäellä ja Christina Gestrinillä, joka toimi myös komitean puheenjohtajana. Puheenjohtajisto päätti, että paikat kiertäi- sivät jatkossa maiden eikä puoluerhyhmien välillä erityisen rotaation mukaisesti.

Neuvoston valtuuskunta osallistui Tans- kan Nyborgissa elo-syyskuussa pidettyyn tämänvuotiseen Itämeri-konferenssiin, joka oli järjestyksessä 18. Konferenssin julkilau- suma koski muun muassa alueen meritur- vallisuutta, siviiliturvallisuutta, ilmasto- ja energia-asioita sekä työmarkkina- ja sosi- aaliasioita. Edustaja Gestrin valittiin kon- ferenssissa BSPC:n pysyvän komitean pu- heenjohtajaksi myös kaudeksi 2009–2010, ja vuoden 2010 Itämeri-konferenssia isännöi Ahvenanmaa.

BSPC:n pysyvä komitea tapasi Helsingis- sä marraskuussa ja päätti asettaa kaksi uutta työryhmää. Toinen niistä keskittyy siviilitur- vallisuuteen – erityisesti ihmiskauppaan – ja toinen yhdennettyyn meripolitiikkaan.

Pohjoismaat ja Baltian maat

Pohjoismaiden neuvosto ja Baltian yleisko- kous osallistuivat tänäkin vuonna toistensa istuntoihin, ja niillä oli myös jälleen yhtei- nen huippukokous, tällä kertaa Tallinnassa tammikuussa. Huippukokouksessa käsitel- tiin muun muassa EU:n Itämeri-strategiaa sekä kestävää kehitystä. Pohjoismaiden neuvoston valtuuskunta osallistui lisäksi marraskuussa Baltian yleiskokouksen is- tuntoon, jossa keskusteltiin muun muassa Baltian maiden välisen sekä pohjoismais- balttilaisen yhteistyön tulevaisuudesta.

Pohjoismaat ja Venäjä

Pohjoismaisten ja venäläisten parlamen- taarikkojen yhteistyö jatkui vuonna 2009. Maaliskuussa neuvosto oli edustettuna Murmanskissa pidetyssä Luoteis-Venäjän ja Pohjoismaiden nuorten poliitikkojen sekä muiden päättäjien välisessä konferenssissa. Toukokuussa neuvoston valtuuskunta vie- raili Pietarissa ja Komin tasavallan pääkau- pungissa Syktyvkarissa tavatakseen paikal- lisia parlamentaarikoita. Vierailun lopuksi järjestettiin neljäs Barentsin alueen parla- mentaarikkokonferenssi, johon tuli noin 70 osallistujaa Venäjältä ja Pohjoismaista. Konferenssissa pohdittiin, miten ekologisest- i kestävä kehitys voidaan varmistaa talous- kriisistä huolimatta.

Perinteisesti neuvostolla on ollut tiiviimmät siteet Luoteis-Venäjän alueparlamentteihin ja niiden yhteistyöelimeen, Luoteis-Venäjän parlamentaariseen yleiskokoukseen (PANWR). Silti myös Moskovan valtioneuvostoon ja liittoneuvostoon pyritään ylläpitämään pitämään hyviä suhteita. Valtioneuvosto ja liittoneuvosto kutsuivat neuvoston ensimmäistä kertaa pyöreän pöydän keskusteluun, joka käytiin Hanty-Mansijskissa kesäkuun alussa ja jonka aiheena oli ympäristö ja kulttuuri. Puheenjohtajisto tapasi lisäksi duuman, liittoneuvoston ja PANWR:n edustajia yhteiskokouksessa, joka pidettiin neuvoston istunnon yhteydessä lokakuussa.

Pohjoismaat ja Valko-Venäjä

Pohjoismaiden neuvosto on jo parin vuoden ajan luonut yhteyksiä Valko-Venäjän parlamentin ja opposition poliitikkoihin. Neuvosto järjestikin Vilnassa jo kolmantena perättäisenä vuonna Valko-Venäjä-seminaarin, johon osallistui neuvoston, Baltian yleiskokouksen sekä Valko-Venäjän parlamentin ja opposition edustajia. Asialistalla oli aiempien vuosien tapaan ilmastonmuutos ja energiapolitiikka, tosin tällä kertaa talouskriisin näkökulmasta.

Neuvoston istunnossa hyväksyttiin ehdotuksen A 1435 pohjalta suositus nro 15, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan, että se perustaa Minskiin pohjoismaisen tiedotustoimiston.

Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

Neuvoston puheenjohtajisto tapasi toimintavuonna jälleen myös Norden-yhdistysten liiton puheenjohtajiston keskustellakseen yhteistyön ajankohtaisista aiheista. Lisäksi neuvosto osallistui tarkkailijana Länsi-Pohjan neuvoston teemakokoukseen ja vuosikokoukseen sekä tapasi arktisen alueen parlamentaarikkokonferenssin pysyvän komitean (SCPAR) edustajia. Neuvostolla oli niin ikään yhteistyötä Beneluxin parlamentin kanssa, ja neuvoston edustaja osallistui parlamentin maaliskuisen istuntoon. Pohjoismaiden neuvosto isännöi vuonna 2010

pidettävää neuvoston, Baltian yleiskokouksen ja Beneluxin parlamentin välistä kolmenvälistä kokousta.

Puheenjohtajiston esitykset

Puheenjohtajisto hyödynsi tänäkin vuonna työjärjestyksen tarjoamaa mahdollisuutta, jonka mukaan se voi tehdä neuvoston puolesta esityksiä ministerineuvostolle ja Pohjoismaiden hallituksille. Esitysten hyväksymisellä voidaan vähentää istunnon käsiteltäväksi tulevia suosituksia ja mahdollistaa entistä ajankohtaisempien ehdotusten ja aloitteiden tekeminen.

Esityksiä kertyi toimintavuonna kaikkiaan seitsemän, ja ne käsittelivät muun muassa yhteispohjoismaista lajitietokantaa kasvi- ja eläinlajien häviämisen pysäyttämiseksi (nro 1), toimenpiteitä tuberkuloosin sekä HIVin/AIDSin leviämisen estämiseksi Luoteis-Venäjällä (nro 3), Itämeren tuulipuistoja (nro 4), pohjoismaisen sähköverkon korjausvalmiutta (nro 5) sekä innovoinnin pohjoismaista toimintasuunnitelmaa (nro 7). Esitysten sisältöä käsitellään eri valiokuntien osuuksissa.

4.2 Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunnalla oli toimintavuonna viisi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa kulttuurin asemaa kouluissa, kulttuurivuodistuksen seuranta ja Internetin tekijänoikeusasioita ja tietokonepelejä. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Kulttuuria kouluihin

Edustaja *Risto Aution* (kesk) aloitteesta perustettiin vuonna 2007 Kulttuuria kouluihin -niminen työryhmä pohtimaan oppilaiden luovuuden edistämistä. Ryhmän tavoitteena on laatia poliittisia toimenpiteitä, joilla tuetaan Pohjoismaiden kulttuurialoitteita ja

kulttuurin sisällyttämistä kouluopetukseen. Kulttuurilla tarkoitetaan tässä yhteydessä taide- ja taitoaineiden opetusta.

Ryhmä on valmistellut konkreettista pilottihanketta kulttuuriopetuksen hyötyjen havainnollistamiseksi sekä pohjoismaisen oppilasvaihdon edistämiseksi. Hankkeen on määrä käynnistyä vuonna 2010, ja siihen pyritään saamaan yksi koulu (lukio tai yläkoulu) kustakin Pohjoismaasta ja kultakin itsehallintoalueelta. Kaikkien koulujen on määrä toteuttaa alusta loppuun itse yhteiseen aiheeseen perustuva hanke, johon pyritään osallistamaan oppilaita mahdollisimman paljon. Tämän uskotaan edistävän aktiivisuutta myös eri oppiaineiden opiskelussa sekä kehittävän yhteisöllisyyttä ja oppilaiden sosiaalisia taitoja. Pohjoismaiden neuvoston tehtävänä on tarjota ideoita ja kehittää yhteistyötä pohjoismaisesta näkökulmasta – ennen kaikkea Pohjoismaiden välisen kielellisen ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta laati aiheesta valiokuntaehdotuksen A 1469 nimeltä Kulttuuria kouluihin. Siitä hyväksyttiin neuvoston istunnossa suositus nro 24, jossa Pohjoismaiden hallituksille suositetaan muun muassa, että ne osoittaisivat varoja alan tutkimukseen ja kulttuurikoulukonseptin markkinointiin, että erityistä tukea tarvitseville oppilaille tarjottaisiin taide- ja taitoaineita sisältävää opetusta, että taide- ja taitoaineita vahvistettaisiin opettajankoulutuksessa ja että hallitukset käynnistäisivät Pohjoismaiden välisen oppilas- ja luokkavaihdon pilottihankkeen kielellisen ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi.

Aihe herättää yhä enemmän kiinnostusta Itämeren alueella, ja edustaja Autio on käynyt puhumassa siitä muun muassa Kööpenhaminassa sekä Venäjällä Pietarissa ja Syktyvkarissa.

Kulttuuriuudistuksen seuranta

Valiokunta jatkoi vuonna 2005 hyväksytyn pohjoismaisen kulttuuriuudistuksen seurantaa. Uudistuksesta järjestettiin Kööpenhaminassa huhtikuussa kuuleminen alan toi-

mijoille, ja keskustelua jatkettiin Färsaarilla elokuussa pidetyssä Pohjoismaisessa kulttuurifoorumissa.

Uudistuksen todettiin lisänneen joustavuutta, parantaneen poliittista omistajuutta, lisänneen nuorten ja osallistuvien käyttäjien määrää, luoneen uusia ja entistä avoimempia verkostoja ja monialaista yhteistyötä sekä karsineen hallinnointia. Parantamisen varaa taas todettiin olevan kulttuurialan kanssa käytävässä vuoropuhelussa, suhteessa harrastaja- ja vapaaehtoissektoriin, jatkuvuuden turvaamisessa, taide- ja kulttuuri- sekä brändäys- ja vientitavoitteiden tasapainottamisessa ja kulttuurialan globalisaatioaloitteissa.

Käytyjen keskustelujen pohjalta valiokunta teki kulttuuriuudistuksen seurannasta valiokuntaehdotuksen A 1481. Siitä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 30, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle suositetaan vapaaehtois- ja harrastajasektorin sekä epävirallisten verkostojen aseman ja rahoituksen parantamista, toistuvien projektien jatkuvuuden takaamista, hakuprosessien yksinkertaistamista sekä Pohjoismaiden taide- ja kulttuurielämän edustuksen parantamista Pohjoismaisessa kulttuurifoorumissa, joka on kulttuurikentän kanssa käytävän vuoropuhelun kanava.

Tekijänoikeudet

Valiokunta käsitteli myös elokuva- ja musiikkialan tekijänoikeuskysymyksiä järjestämällä aiheesta kuulemisen. Sen pohjalta laadittiin tekijänoikeuksien suojelua Internetissä koskenut valiokuntaehdotus A 1482, josta hyväksyttiin istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistettu suositus nro 31. Suosituksessa kehoitetaan muun muassa perustamaan foorumi, joka turvaa poliitikkojen, taiteilijoiden ja muiden tekijänoikeusalan sidosryhmien välisen vuoropuhelun, käynnistämään valvontaa ja seurantaa Pohjoismaiden lainsäädännön yhdenmukaistamiseksi sekä toteuttamaan kouluille, lapsille, nuorille ja kuluttajajärjestöille suunnattuja tiedotuskampanjoita, joissa kerrotaan tekijänoikeuksien ja niiden rikkomisen merkityksestä.

Tietokonepelit

Pohjoismaiden ministerineuvostolla on ollut menestyksenkäs Pohjoismaiden tietokonepeliohjelma, jonka jatko on katkolla vuonna 2010. Hanke on osoittanut, että markkinoilla on useita vakavasti otettavia ja käynnistystukea tarvitsevia pohjoismaisia pelinkehittäjiä. Valiokunta korostaa, tietokonepelit ovat aikoja sitten muuttuneet kapean markkinasegmentin tuotteista laajaksi, kulttuuria ylläpitäväksi mediaksi. Siksi tietokonepelejä ei tule enää tarkastella puhtaasti kaupallisuuna viihdetuotteina, vaan niihin tulee suhtautua samoin kuin muihin kulttuurituotteisiin. Valiokunnan mukaan Pohjoismaiden tulee pyrkiä entistä monipuolisempaan ja laadukkaaseen paikalliseen pelitarjontaan vaihtoehtona maailmanlaajuisille markkinoille.

Valiokunta laatiikin aiheesta valiokuntaehdotuksen A 1475, josta hyväksyttiin istunnossa Pohjoismaiden hallituksille kohdistettu suositus nro 32. Siinä kehoitetaan muun muassa perustamaan Pohjoismaisen tietokonepeliohjelman jatkoksi pysyvä julkinen tukijärjestelmä tietokonepelien kehittäjille sekä määrittelemään pelit elokuvien, television ja teatterin kaltaisiksi kulttuurituotteiksi, jotka ovat luonnollisesti ja pysyvästi osa kulttuuripoliittikkaa ja saavat kulttuuripoliittista tukea.

Pienet käsityö- ja kulttuurialat

Valiokunta laati niin ikään valiokuntaehdotuksen A 1473 pienten käsityö- ja kulttuurialojen pohjoismaisen yhteistyön kehittämisestä. Valiokunnan mielestä monet Pohjoismaiden pienistä käsityöaloista ovat vaarassa hävitä kokonaan, ja tästä syystä pohjoismaiselle yhteistyölle on tarvetta. Yhteistyöllä pystyttäisiin toisaalta kasvattamaan pienten käsityöalojen markkinoita, toisaalta parantamaan mahdollisuuksia säilyttää käsityöala ja houkutella oppilaita alalle.

Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistettu suositus nro 25 yhteispohjoismaisesta tietokannasta, johon maiden käsityöalojen kaikki edustajat voisivat rekisteröityä. Suosituksessa käsitellään niin ikään mahdollisuuksia toisessa Pohjoismaassa suorittaa-

viin opintoihin sekä aloja koskevan velvoitetavan koulutusyhteistyön käynnistämistä.

Arktinen tutkimusyhteistyö

Valiokunta käsitteli neuvoston presidentin tekemän jäsenehdotuksen A 1474, joka koski pohjoisten alueiden tutkimusyhteistyön lisäämistä. Valiokunnan mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 22, jossa Pohjoismaiden ministerineuvostoa suositetaan muun muassa edistämään huipputyksiköiden kaltaisia verkostoyhteismalleja, kehittämään Pohjoismaita pohjoisen ulottuvuuden olosuhteisiin erikoistuneena alueena ja vahvistamaan pohjoisiin alueisiin keskittyviä liikkuvuusjärjestelmiä.

4.3 Hyvinvointivaliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joissa keskityttiin ennen kaikkea terveysalan asioihin sekä osallistavan ja kestävän työelämän luomiseen. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Terveys

Valiokunta laati toimintavuonna valiokuntaehdotuksen A 1465, joka koski toimenpiteiden kehittämistä tuberkuloosin, multiresistentin tuberkuloosin sekä HIVin/AIDSin leviämisen estämiseksi Luoteis-Venäjällä. Valiokunta korostaa ehdotuksessaan, että HIV-tartunnan saaneiden määrä lisääntyy Venäjällä, vaikkakin aiempaa hitaammin. Myös tuberkuloosin esiintyvyys on suuri, ja erityisen huolestuttavaa on multiresistentin kannan leviäminen. Luoteis-Venäjällä on käynnissä runsaasti toimintaa näiden sairauksien estämiseksi, kuten yhteispohjoismaisia sekä Pohjoismaiden kansallisia hankkeita, ja valiokunta katsoo, että alan työtä on tärkeää kehittää ja jatkaa.

Puheenjohtajisto hyväksyi valiokuntaehdotuksesta Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistetun esityksen nro 3, jossa

suositetaan muun muassa kanavoimaan alan jatkotoimia pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveysalan kumppanuuden ja sen alaisuudessa toimivan HIViin, AIDSiin ja tuberkuloosiin erikoistuneen asiantuntijaryhmän kautta.

Terveysalaan liittyi niin ikään valiokunnan käsittelemä ministerineuvoston ehdotus B 264 Pohjoismaisen hammasmaterialin koestuslaitoksen (NIOM) muuttamisesta pohjoismaisesta laitoksesta pohjoismaiseksi yhteistyöelimeksi vuoden 2010 alusta lähtien. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 26.

Työelämä

Hyvinvointivaliokunnan pääteemana oli vuonna 2009 osallistavan ja kestävä työelämän luominen Pohjoismaissa. Valiokunta etsi aiheesta tietoa ja sai asiantuntijoilta ja laitoksilta konkreettisia suosituksia. Lisäksi valiokunta tapasi neuvoston kesäkokousten yhteydessä Tornio-Haaparannassa useita alueen toimijoita ja Ikean perustajan *Ingvar Kampradin* kuullakseen heidän näkemyksiään aiheesta.

Työn pohjalta laadittiin valiokuntaehdotus A 1480, jossa painotetaan muun muassa, että osallistuminen työelämään on yksilöiden ja yhteisöjen hyvinvoinnin avain. Syrjäytymisen ehkäisemiseksi onkin kehitettävä osallistavaa ja kestävä työelämää, jossa työt on järjestetty niin, etteivät ihmiset sairastu työssäkäynnistä. Samalla on varmistettava, että sairastuneet tai vammautuneet voivat pysyä töissä ja tehdä töitä mahdollisuuksiensa mukaan.

Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistettu suositus nro 27. Siinä suositetaan kehittämään kestävä työelämän mittareita, joilla voidaan dokumentoida Pohjoismaiden työelämän vuosittaista kehitystä. Lisäksi suositetaan muun muassa järjestämään laaja konferenssi Pohjoismaiden nuorisotyöttömyydestä, lisäämään Pohjoismaiden välisiä liikkuvuutta panostamalla voimakkaasti työskentelyn ja opiskelun rajaesteiden poistamiseen sekä tekemään aloite nykyistä osallistavamman työelämän kehittämistapojen selvittämiseksi.

4.4 Kansalais- ja kuluttajavalioikunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta, joiden aiheista voidaan mainita maahanmuutto, huumeet ja kuluttajapolitiikan kehittäminen. Valiokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Henkilötunnuksen saaminen

Valiokunta käsittelee neuvoston keskiryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1470, joka koski henkilötunnuksen saamista tilapäisen oleskelun aikana toisessa Pohjoismaassa. Lausuntokierroksen jälkeen valiokunta päätyi ehdottamaan mietinnössään, että kansallista henkilötunnusta tulisi voida käyttää toisessa Pohjoismaassa tilapäisen oleskelun yhteydessä. Mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa suositukset 11–12. Edellisessä Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille, että ne huolehtivat kansallisten väestörekisterijärjestelmien koordinoinnista siten, että Pohjoismaiden kansalaiset voivat käyttää kansallista henkilötunnusta rinnakkain isäntämaan henkilötunnuksen kanssa oleskellessaan väliaikaisesti toisessa Pohjoismaassa. Jälkimmäisessä ministerineuvostolle suositetaan, että se tutkisi mahdollisuuksia kehittää verkkokauppaa varten tunnistusjärjestelmä, jonka avulla yritykset voivat hakea henkilötunnustietoja henkilöllisyyden varmistamiseksi.

Maahanmuutto

Valiokunta on keskittynyt viime vuosina erityisesti maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaiskysymyksiin, ja pyrkimystensä tukemiseksi se laati aiheesta uuden valiokuntaehdotuksen A 1479. Siitä hyväksyttiin istunnossa suositus nro 18, jossa Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, että maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaispolitiikasta tulisi

Pohjoismaiden ministerineuvoston virallinen yhteistyöalue. Tällöin Pohjoismaiden asianomaiset ministerit käsittelevät säännöllisesti alan kysymyksiä inhimillisen ja kestävästä maahanmuuton tarjoamiseksi Pohjoismaihin ja Pohjoismaista muuttaville.

Ihmiskauppa

Valiokunta käsittelee neuvoston vasemmistososialistisen vihreän ryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1449, joka koskee ihmiskaupan uhreiksi joutuvia lapsia. Ehdotuksen taustalla on se tosiasia, että vaikka lapsikauppa on nykyisin ihmiskaupan tuottoisin alalaji, ongelman käsittelymekanismi ovat riittämättömiä. Valiokunnan mietinnön pohjalta hyväksyttiin istunnossa Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistettu suositus nro 19, jossa kehoitetaan laatimaan pohjoismainen toimintaohjelma lapsiin kohdistuvan ihmiskaupan estämiseksi, tekemään ehdotuksia seksipalvelujen kysynnän vähentämiseksi sekä ihmiskaupan ja lapsiin kohdistuvien väärinkäytösten estämiseksi, edistämään kansallisten viranomaisten ja alan aktiivisten toimijoiden välistä yhteistyötä toimivien ratkaisujen löytämiseksi sekä asettamaan lapsen hyvinvoinnin aina etusijalle, vaikka lapsi olisikin maassa laittomasti.

Huumausaineet

Valiokunta käsittelee neuvoston ruotsalaisjäsenen tekemän jäsenehdotuksen A 1467 pohjoismaisten voimien kokoamisesta huumausaineita vastaan. Siitä hyväksyttiin istunnossa kaksi suositusta, joista nro 20 on kohdistettu Pohjoismaiden hallituksille ja nro 21 Pohjoismaiden ministerineuvostolle. Edellisessä suositetaan edistämään Pohjoismaissa huumausainekaupan nollatoleranssia, kun taas jälkimmäisessä suositetaan hyväksymään yhteispohjoismainen huumausaineiden torjuntastrategia, tukemaan ja käynnistämään tutkimushankkeita nuorten päihteidenkäytön taustatekijöiden selvittämiseksi sekä koordinoimaan kansallisia huumausaineiden käytön ehkäisy- ja hoitotoimia.

Kuluttajapolitiikka

Valiokunnan yhtenä painopistealueena on kuluttaja-asioiden palauttaminen pohjoismaisen yhteistyön päiväjärjestykseen. Valiokunta nimittäin katsoo alan yhteistyön heikentyneen sen jälkeen, kun Pohjoismaiden ministerineuvoston alainen virallinen kuluttajapoliittinen yhteistyö lakkautettiin vuonna 2005.

Valiokunta järjesti aiheesta huhtikuussa teemakokouksen, jossa pohdittiin Pohjoismaiden kuluttajapoliittisia vaikutusmahdollisuuksia. Mukana puhumassa oli myös Suomen kuluttajaliiton edustaja, joka hänkin kaipasi pohjoismaisen kuluttajayhteistyön vahvistamista. Yhteistyö antaa virikkeitä sekä mahdollistaa pohjoismaisen koordinoinnin, joka liittyy EU-lainsäädännön saattamiseen osaksi kansallista lainsäädäntöä.

Valiokunta laati kuluttajapoliittista verkostoa koskevan valiokuntaehdotuksen A 1478, josta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 28. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle muun muassa kuluttaja-alan toimijoista koostuvan pohjoismaisen verkoston perustamista. Verkoston tavoitteena olisi osallistua eurooppalaiseen ja kansainväliseen kuluttajapolitiikkaan, etsiä ratkaisuja kuluttajapoliittisiin rajaesteisiin, koordinoita kansallista kuluttajalainsäädäntöä ja vahvistaa oikeuksia Pohjoismaissa.

Ennen istuntoa pari valiokunnan jäsentä, muiden muassa puheenjohtaja *Ville Niinistö* (vihr), laati mielipidekirjoituksen, jossa korostetaan kuluttajien tarvitsevan pohjoismaista yhteistyötä. Kirjoittajien mielestä pohjoismainen kuluttajapoliittinen yhteistyö onkin virallistettava uudelleen, jotta maat voisivat vaikuttaa yhdessä muun muassa EU:n kuluttajapolitiikkaan ja kansainvälisiin kuluttajastandardeihin.

Alan yhteistyön tärkeyttä havainnollisti myös valiokunnan istunnon alla järjestämä tempaus, jossa lähetettiin sama rahasumma Pohjoismaasta toiseen pankkimaksujen vertailemiseksi. Vertailun perusteella todettiin, että Pohjoismaiden välisten tilisiirtojen pankkikuluissa on niin paljon kirjavuutta, että tilanne on kuluttajan kannalta kohtuuton ja käsittämätön.

4.5 Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta

Valiokunnalla oli vuoden aikana viisi kokousta. Niissä käsiteltiin muun muassa energia-asioita, kalastusta ja kemikaaleja. Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan käsittelemien ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Energia

Valiokunta käsittelee toimintavuonna useita energia-alan jäsenehdotuksia sekä ministerineuvoston energia-alan toimintaohjelman.

Neuvoston vasemmistososialistinen vihreä ryhmä teki jäsenehdotuksen A 1456 Itämeren tuulipuistoista, ja puheenjohtajisto hyväksyi siitä valiokunnan mietinnön pohjalta Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistetun esityksen nro 4. Siinä kehoitetaan muun muassa tutkimaan suurten tuulipuistojen perustamista sopiviin paikkoihin Itämeressä mahdollisesti yhteistyössä BAS-RECin ja Itämeren ympärysmaiden kanssa.

Neuvoston sosiaalidemokraattinen ryhmä taas laati jäsenehdotuksen A 1457 pohjoismaisen sähköverkon korjausvalmiuden parantamisesta. Puheenjohtajisto hyväksyi siitä valiokuntakäsittelyn pohjalta Pohjoismaiden ministerineuvostolle kohdistetun esityksen nro 5, jossa suositetaan muun muassa aloittamaan Pohjoismaiden sähkösektorin valmiussuunnitteluun ja korjausvalmiuteen liittyvää laajaa pohjoismaista yhteistyötä.

Valiokunnan käsittelyyn tuli myös ministerineuvoston ehdotus B 262 pohjoismaisesta energia-alan toimintaohjelmasta vuosiksi 2010–2013. Ohjelmassa on kuusi painopistealuetta: yhteisistä sähkömarkkinoista rajattomiin, uusiutuva energia, energiatehokkuus, haja-asutusalueet, tutkimus ja tekninen kehitys sekä kansainvälinen yhteistyö. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 13, jossa käsitellään muun muassa kasvihuonekaasupäästöjä vähentävien aloitteiden tukemista, EU:n uusiutuvan energian direktiivin liittyviä konk-

reettisiä yhteistyöhankkeita sekä Itämeren alueellisen energiayhteistyön vahvistamista Itämeren 18. parlamentaarikkokonferenssin suositusten pohjalta.

Energia-alaan liittyivät niin ikään valiokunnan käsittelemät jäsenehdotukset yhteispohjoismaisesta toriumvoiman tutkimus- ja kehittämispanostuksesta (A 1434) sekä yhteispohjoismaisista sähkösertifikaattimarkkinoista (A 1461). Puheenjohtajisto päätti kuitenkin valiokunnan ehdotuksen mukaisesti, ettei ehdotusten pohjalta ryhdyttäisi toimenpiteisiin.

Kalastus

EU on aloittanut yhteisen kalastuspolitiikan uudistustyön, joka on määrä saada päätökseen vuonna 2013. Myös ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta pohti aihetta kokouksissaan muun muassa käsitellessään neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemää jäsenehdotusta A 1471 kalakan-toja suojelevasta kalastuksesta ja kalojen poisheittoa koskevasta kiellosta. Valiokunta järjesti aiheesta kuulemisen neuvoston kesäkokousten yhteydessä ja laati mietinnön, jonka pohjalta istunnossa hyväksyttiin suositus nro 9. Siinä Pohjoismaiden neuvosto suosittelee Pohjoismaiden hallituksille muun muassa, että ne edistävät säädöksiä, jotka vahvistavat kannattavaa ja laillista kalastusta yksittäisten kalakantojen kantokyvyn pohjalta. Lisäksi hallituksia kehoitetaan lopettamaan heti kalojen poisheitto Itämereen osana EU:n Itämeri-strategian valmistelua.

Lajitietokanta

Valiokunta käsittelee neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1443, joka koski kasvi- ja eläinlajien häviämisen pysäyttämiseen tähtäävää yhteispohjoismaista lajitietokantaa. Valiokunta järjesti aiheesta asiantuntijakuulemisen ja laati mietinnön, jonka pohjalta puheenjohtajisto hyväksyi esityksen nro 1. Siinä käsitellään muun muassa luonnon tilan valvontaa koskevan pohjoismaisen tutkimus- ja hallinnointiyhteistyön syventämistä, taloudellisten ja oikeudellisten välineiden

kehittämistä maiden biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi sekä vieraslajien esiintymisen seurantaa Pohjoismaissa.

Kemikaalit

Valiokunta käsitteli niin ikään neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1466, joka koskee vaarallisia kemikaaleja ja kansainvälistä kemikaaliyhteistyötä. Valiokunta järjesti neuvoston syyskokousten yhteydessä aiheesta pienoisseminaarin, johon osallistui muiden muassa Suomen ympäristökeskuksen edustaja. Kemikaaliturvallisuuteen liittyvää yhteistyötä käsiteltiin myös Pohjoismaiden ympäristöministerien kanssa pidetyssä kokouksessa neuvoston istunnon yhteydessä, mutta ehdotuksesta päättäminen siirtyi ensi vuoteen.

Pohjoismainen panttijärjestelmä

Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta sekä elinkeinovaliokunta jatkoivat pohjoismaisen panttijärjestelmän perustamisen käsitteilyä, joka alkoi jo vuonna 2008. Valiokunnat järjestivät huhtikuussa 2009 neuvoston kokousten yhteydessä kuulemisen, johon osallistui panimoalan, kaupan ja pohjoismaisen rajaestefoorumin edustajia. Yhteinen panttijärjestelmä todettiin teknisesti mahdolliseksi, mutta toteutuksen uskottiin vievän paljon aikaa. Asian käsittely jatkuu seuraavaksi, kun rajaestefoorumi saa valmiiksi aiheita koskevan selvityksensä.

Valiokunnat jatkoivat myös petoeläinkantoihin ja ilmastomyönteiseen liikennepolitiikkaan liittyvää yhteistyötään, josta kerrotaan enemmän elinkeinovaliokunnan osuudessa.

4.6 Elinkeinovaliokunta

Valiokunnalla oli toimintavuonna kaikkiaan viisi kokousta, joissa käsiteltiin muun muassa petoeläinkantoja, liikenne- ja infrastruktuuriasioita sekä avaruuspolitiikan yhteistyötä. Elinkeinovaliokunnan käsittelemien

ehdotusten pohjalta hyväksyttiin esityksiä ja suosituksia, joiden koko teksti on luettavissa toimintakertomuksen liitteestä 1.

Tutkimus ja innovointi

Tutkimusalan asioista valiokunta käsitteli neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän ehdotuksen A 1463, joka koski ympäristö- ja energia-alan pohjoismaista osaamispankkia sekä tutkimustulosten levittämistä EU:ssa ja Etassa. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa suositus nro 14.

Valiokunta käsitteli myös neuvoston sosiaalidemokraattisen ryhmän tekemän jäsenehdotuksen A 1462 pohjoismaiseen globalisaatiostrategiaan liittyvän työntekijä- ja käyttäjälähtöisen innovoinnin toimintasuunnitelman sisällöstä. Puheenjohtajisto hyväksyi ehdotuksesta valiokunnan mietinnön pohjalta esityksen nro 7.

Avaruuspolitiikka

Sosiaalidemokraattinen ryhmä teki lisäksi jäsenehdotuksen A 1464 avaruuspolitiikan pohjoismaisesta yhteistyöstä, jonka uskotaan tarjoavan pohjoismaisille yrityksille kosolti kansainvälisiä mahdollisuuksia. Valiokunta vieraili neuvoston kesäkokousten yhteydessä Ruotsin Norrbottenissa toimivassa Esrange-avaruuskeskuksessa ja toteasi vierailun pohjalta, että alan yhteistyön lisäämiseen on tarvetta ja että se on myös infrastruktuurin puolesta mahdollista. Ehdotuksesta hyväksyttiin istunnossa valiokunnan mietintöön pohjautunut suositus nro 17. Siinä Pohjoismaiden ministerineuvostoa kehoitetaan tekemään aloite yhteistyöpanostusten lisäämiseksi, jotta pohjoisten ja arktisten alueiden ympäristö- ja luonnonvaravalvontaa sekä alan pohjoismaista tiedonvaihtoa voitaisiin parantaa.

Petoeläinkannat

Elinkeinovaliokunta sekä ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta perustivat vuonna 2007 yhteisen työryhmän pohtimaan suurpetokantojen hoitamiseen liittyvän pohjois-

maisen yhteistyön vahvistamista. Neuvoston puheenjohtajisto hyväksyi vuonna 2008 valiokuntien mietinnön pohjalta Norjan, Ruotsin ja Suomen hallituksille kohdistetun esityksen nro 4/2008 yhteispohjoismaisesta petoeläinkantojen hallintajärjestelmästä. Siinä kehoitetaan muun muassa yhtenäistämään alan terminologiaa ja ilmoitusmenettelyä, laatimaan pitkällä aikavälillä populaatiotason hoitosuunnitelmia, edistämään eri kantojen ja lajien suojelua sekä ottamaan huomioon kansalaisten ja elinkeinoelämän näkemykset. Esityksestä keskusteltiin yhteiskokouksessa, joka molemmilla valiokunnilla oli ympäristö- sekä maa- ja metsätalousministerien kanssa vuoden 2008 istunnossa.

Aiheen käsittely jatkui vuonna 2009, kun neuvoston ruotsalaisjäsen teki jäsenehdotuksen A 1460 pohjoismaisesta petoeläinportaalista, ja valiokuntien yhteinen työryhmä kokoontui myös tämän ehdotuksen tiimoilta. Valiokunnat päätyivät kuitenkin pitämään voimassa vuonna 2008 hyväksytyn esityksen tietyin osin, jolloin uusi ehdotus ei antanut aiheetta lisätoimenpiteisiin.

Ilmastomyönteinen liikennepolitiikka

Elinkeinovaliokunta sekä luonto- ja ympäristövaliokunta jatkoivat vuonna 2009 myös ilmastomyönteisen liikennepolitiikan seurantaa. Aiheesta hyväksyttiin vuoden 2008 istunnossa Pohjoismaiden hallituksille kohdistettu suositus nro 17/2008, joka koski ilmastomyönteisen liikennepolitiikan toimintasuunnitelman laatimista. Suunnitelmassa tulisi keskittyä muun muassa liikennesektorin yhteisiin tutkimus- ja kehityshankkeisiin ja pohjoismaisen yhteistyön lisäämiseen energiatehokkaiden sekä ilmasto- ja ympäristömyönteisten liikennepolitiikan kehittämiseksi. Ministerineuvosto käynnisti toimintavuonna alaan liittyvän hankkeen, jonka tarkoituksena on edistää ympäristömyönteisten energiaratkaisujen käyttöä liikennesektorilla sekä markkinoida pohjoismaisia ratkaisuja maiden kilpailukykyyn vahvistamiseksi.

Elinkeinovaliokunta sekä luonto- ja ympäristövaliokunta selvittivät yhdessä myös pohjoismaisen panttijärjestelmän perusta-

mista. Työstä kerrotaan lisää ympäristö- ja luonnonvaravaliokunnan osuudessa.

Infrastrukturi

Valiokunta käsitteli edustaja *Lauri Oinosen* (kesk) tekemän jäsenehdotuksen A 1458 Keski-Pohjolan infrastruktuurista. Oinosen mukaan Pohjoiskalotin infrastruktuuripä nostukset on unohdettu ja Keski-Pohjolan maantie- ja rautatieyhteyksiä tulisi parantaa alueen kaikissa maissa elinkeinoelämän, koulutuksen, kulttuurin ja matkailun tukemiseksi. Valiokunta totesi, että aihe on poliittisesti tärkeä ja että mahdollisten yhteistyöalueiden löytäminen edellyttää selvitystä Keski-Pohjolan nykyisistä infrastruktuurialoiteista ja -hankkeista. Tästä hyväksyttiin neuvoston istunnossa suositus nro 29.

4.7 Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitealla oli vuoden aikana neljä kokousta, joissa keskityttiin Pohjoismaiden ministerineuvoston projektinhallintaan. Pohjoismaiden neuvosto on jo pitkään kritisoinut projektinhallintaa sekä taloudellisesta että hallinnollisesta näkökulmasta, ja hallinnan tehostamiseksi ehdotettiin useita toimenpiteitä vuoden 2008 istunnossa hyväksytyssä suosituksessa nro 38/2008. Tarkastuskomitea vastaanotti kesäkuussa 2009 suositusta koskevan ministerineuvoston ilmoituksen, mutta komitea on kaiken kaikkiaan tyytymätön ministerineuvoston panokseen. Ministerineuvosto ei mainitse ilmoituksessa sanallakaan, että hankkeiden määrää pyrittäisiin karsimaan tai että pohjoismaista hyötyä arvioitaisiin ennen uusien hankkeiden aloittamista.

Yhteistyöministerit ovat kuitenkin käynnistäneet kaksi projektinhallintaselvitystä, mikä on komitean mielestä osoitus siitä, että se on tarttunut tärkeään asiaan huomauttaessaan projektinhallinnan tehostamistarpeista. Ministerineuvoston projektinhallintaan liittyvää työtä seurataan yhä tiiviisti, ja se on komitean ensisijainen prioriteetti. Komitea perusti syyskuun 2009 kokouksessaan työryhmän pohtimaan projektinhallinnan tavoitteita.

Lisäksi komitea on päättänyt tehdä helmikuussa 2010 tarkastuskäynnin Pohjoismaiden ministerineuvoston Kaliningradin tiedotustoimistoon, joka on nyt ollut avoin-

na kaksi vuotta, sekä aloittaa tarkastuksen pohjoismaisesta globalisaatiopanostuksesta ja sen etenemisestä.

5 TIEDOTUS

Neuvoston yleistä viestintästrategiaa koordinoi Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston yhteinen viestintäosasto, joka sijaitsee Kööpenhaminassa. Osastoon kuuluu useiden tiedottajien lisäksi kääntäjiä ja tulkkeja sekä julkaisuyksikkö. Neuvostolle ja ministerineuvostolle hyväksyttiin tänä vuonna uusi viestintästrategia, ja pohjoismaisen yhteistyön keskeisin viestintäkanava – Internet-sivusto www.norden.org – uudistettiin.

Suomen valtuuskunnalla oli vuoden aikana myös omaa tiedotustoimintaa. Valtuuskunnan sihteeristö lähetti lehdistötiedotteita ja järjesti ennen istuntoa lehdistötilaisuuden yhdessä pohjoismaisen yhteistyöministerin kanssa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan jäsen, edustaja *Risto Autio* (kesk) esitteli lehdistölle neuvostossa vireille panemansa Kulttuuria kouluihin -hankkeen. Aiheesta syntyi valiokuntaehdotus A 1469, joka johti istunnossa Pohjoismaiden hallituksille osoitettuun suositukseen nro 24. Aiheesta kerrotaan lisää luvussa 4.2.

Mielipidetutkimus

Neuvosto ja ministerineuvosto teettivät neuvoston istunnon alla tutkimuksen, jossa selvitettiin sidosryhmien näkemystä pohjoismaisesta yhteistyöstä. Sidosryhmillä tarkoitettiin tutkimuksessa parlamentaarikkoja, virkamiehiä sekä pohjoismaisesta yhteistyöstä kiinnostuneita yksityisen ja julkisen sektorin toimijoita.

Neuvoston ja ministerineuvoston työn tunnettuus todettiin tutkimuksessa hyväksi. Vastaajat ilmoittivat myös käyttävänsä työssään aktiivisesti neuvoston ja ministerineuvoston viestintäkanavia (uutiskirjeitä, Internet-sivustoa ja verkostoja) ja pitävänsä

niitä tärkeinä. Erityisen suurta työn tunnettuus ja viestintäkanavien käyttö oli Suomessa ja Islannissa.

Neuvostoa ja ministerineuvostoa hyödynnetään tutkimuksen mukaan eniten pohjoismaiseen yhteistyöhön sekä kansallisiin ja eurooppalaisiin seikkoihin liittyvissä työtehtävissä. Varsinkin kansainvälisissä tehtävissä työskentelevät virkamiehet mieltävät neuvoston ja ministerineuvoston pohjoismaisen yhteistyön näkyviksi toimijoiksi.

Suuri osa vastaajista uskoo pohjoismaisen yhteistyön merkityksen kasvavan lähivuosina, ja joka kolmas vastaaja uskoo sen säilyvän nykyisellään. Pääosa vastaajista haluaa myös kasvattaa pohjoismaisen yhteistyön laajuutta. Useat pohjoismaiset virkamiehet toivovat kuitenkin, että yhteistyötä tehtäisiin entistä tavoitteellisempaa ja kohdennetumpaa tulevinä vuosina.

Yli 80 % vastaajista piti Pohjoismaiden neuvoston puiteohjelman painopistealueita yhteistyön kannalta tärkeinä. Kaikkein tärkeimpänä pidettiin meriympäristön pelastamista sekä hyvinvoinnin vahvistamista. Ministerineuvoston ydinalueista pidettiin tärkeimpinä hyvinvointia ja kulttuurista yhteenkuuluvuutta.

Lehtimiesapurahat

Pohjoismaiden neuvosto jakaa vuosittain lehtimiesapurahoja kussakin Pohjoismaassa. Apurahaohjelman tarkoituksena on antaa toimittajille mahdollisuus raportoida Pohjoismaiden olosuhteista ja pohjoismaisesta yhteistyöstä. Suomen osuus apurahasummasta oli 90 000 Tanskan kruunua, eli noin 12 000 euroa. Suomesta tuli kaikkiaan 60 hakemusta, ja apuraha myönnettiin seuraaville 11 hakijalle:

– Vapaa toimittaja *Kari Anttonen* Littoisista sai 6 000 Tanskan kruunua (n. 800 euroa) perehtyäksään kalottialueen taiteeseen ja taiteilijoihin ja erityisesti valtionrajojen yli tapahtuvaan yhteistyöhön.

– Kouvolan Sanomien toimittaja *Katriina Hakaniemi* Kouvolasta sai 9 000 Tanskan kruunua (n. 1 200 euroa) tutustuakseen Ruotsiin 1960-luvulla muuttaneisiin suomalaisiin ja selvittääkseen, riittääkö ruotsin-suomalaisille vanhuksille suomea osaavia hoitajia.

– Tekniikan & Talouden tuottaja *Arja Haukkasalo* Sipoosta sai 9 000 Tanskan kruunua (n. 1 200 euroa) tutustuakseen Islannin energiaomavaraisuuteen ja liikenteen toimivuuteen sekä siihen, miten talouslama on vaikuttanut ihmisten elämään.

– Vapaa toimittaja *Esko Heikkinen* Helsingistä sai 7 500 Tanskan kruunua (n. 1 000 euroa) tutustuakseen Norjan urheiluhistoriaan Lillehammerin urheilumuseossa.

– Vapaa toimittaja *Heikki Jokinen* Helsingistä sai 7 000 Tanskan kruunua (n. 940 euroa) perehtyäksään kielivähemmistöjen olosuhteisiin Schlesvigissä Tanskan ja Saksan rajan molemmin puolin.

– Kalevan pääkirjoitustoimittaja *Pekka Mikkola* Oulusta sai 7 500 Tanskan kruunua (n. 1 000 euroa) tutustuakseen Pohjoismaiden ministerineuvoston tiedotustoimiston ja muiden pohjoismaisten toimijoiden työhön Kaliningradissa.

– Vapaa radiotoimittaja *Maarit Nermes* Turusta sai 7 500 Tanskan kruunua (n. 1 000 euroa) tutustuakseen muun muassa Tanskan työvoimapolitiittiseen tilanteeseen, vanhusten- ja sairaanhoidon malleihin, tuulivoimatuotantoon, yhteisömediaan ja PN:n tasa-arvoasioihin.

– Ålandstidningen-lehden toimittaja *Tone Nordling* Maarianhaminasta sai 9 000 Tanskan kruunua (noin 1 200 euroa) osallistuakseen Grönlannissa Pohjoismaisen lehtimieskeskuksen kurssille sekä tutustuakseen alueen itsehallintoon ja ilmastokehitykseen.

– Demarin päätoimittaja *Juba Peltonen* Nurmijärveltä sai 8 500 Tanskan kruunua (n. 1 140 euroa) perehtyäksään Islannin poliittiseen ilmapiiriin ja erityisesti sosiaalidemokraattien nopeasti muuttuneeseen rooliin talouskriisin vaivaaman maan asioiden hoidossa.

– Vapaa toimittaja *Ina Ruokolainen* Lahdesta sai 12 000 Tanskan kruunua (n. 1 600 euroa) tutustuakseen tanskalais-suomalaisen kuvataiteilijan ja taidepedagogin *Pia Mesterton Graaen* projekteihin.

– YLE / Radio Perämeren toimittaja *Kyösti Vaara* Itäkoskelta sai 7 000 Tanskan kruunua (n. 900 euroa) tutustuakseen siirtolais-toimituksiin, kielivähemmistöjen ohjelmiin sekä raja-alueiden toimituksiin Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa.

6

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON PALKINNOT

Pohjoismaiden neuvostolla on neljä palkintoa: kirjallisuuspalkinto, musiikkipalkinto, luonto- ja ympäristöpalkinto sekä elokuvapalkinto. Palkinnot jaetaan vuosittain samansuuruisina, eli 350 000 Tanskan kruunua (noin 47 000 euroa) kukin. Vuoden 2009 palkinnot luovutettiin neuvoston Tukholman-istunnon yhteydessä järjestetyssä tilaisuudessa 27. lokakuuta.

Kirjallisuuspalkinto Norjaan

Neuvoston kirjallisuuspalkinnon perustivat Pohjoismaiden hallitukset vuonna 1961, ja se jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1962. Sen jälkeen kirjallisuuspalkinto on myönnetty vuosittain kaunokirjalliselle teokselle, joka on kirjoitettu jollakin Pohjoismaiden kielistä. Palkinnolla halutaan lisätä kiinnostusta naapurimaiden kielisiin ja kirjallisuuteen sekä vahvistaa Pohjoismaiden kulttuurista yhteenkuuluvuutta.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen palkintolautakunta, jonka jäsenten on oltava maansa kirjallisuuden asiantuntijoita ja tunnettava mahdollisimman hyvin myös naapurimaiden kirjallisuutta. Lautakunnan suomalaisjäsenet ovat *Peter Mickwitz* ja *Kristina Malmö*. Varajäsenenä on *Pia Ingström*.

Vuoden 2009 kirjallisuuspalkinnon sai norjalainen kirjailija *Per Petterson* romaanistaan *Jeg forbanner tidens elv* (Forlaget Oktober, 2008). Palkintolautakunta toteaa perusteluissaan seuraavasti: ”Romaanin päähenkilö kuvaa kokemuksiaan ja sirpaleisia muistikuviaan perheensä monien elämänkriisien keskellä. Petterson ilmentää runollisen ja verkkaisen kielensä avulla sitä, miten vaikeaa ihmisten on sanoa toisilleen kaikkein pakottavimmilta tuntuvat asiat.”

Suomesta oli asetettu ehdolle *Jari Järvelän* romaani *Romeo ja Julia* (Tammi, 2007). Teoksen ruotsinnoksen *Romeo och Julia* on tehnyt *Mårten Westö*. Toisena ehdokkaana oli *Robert Åsbackan* romaani *Orgelbyggaren* (2008), jonka kustantaja Schildts on julkaissut myös suomeksi *Katriina Huttusen* suomennoksena *Urkujenrakentaja*.

Musiikkipalkinto Suomeen

Luovalle ja esittävälle säveltaiteelle myönnettävä neuvoston musiikkipalkinto jaettiin ensimmäisen kerran vuonna 1965. Aluksi palkinto myönnettiin joka toinen vuosi, mutta vuodesta 1990 lähtien se on jaettu vuorovuosin luovalle säveltaiteelle, eli jonkin elossa olevan pohjoismaisen säveltäjän teokselle, ja vuorovuosin esittävälle säveltaiteelle. Tänä vuonna oli vuorossa esittävä säveltaide, ja palkintoa tavoittelivat muusikot tai yhtyeet, jotka kokeilevat uusia ilmaisumuotoja yli generajojen tai jotka ovat oman genrensä edelläkävijöitä ja musiikki-ilmaisultaan innovatiivisia.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen palkintolautakunta, jonka jäsenten on oltava maansa musiikin ja mahdollisimman suuressa määrin myös naapurimaiden musiikin asiantuntijoita. Lautakunnan edellytetään hankkivan tietoa niistä musiikin lajeista, jotka eivät ole suoraan edustettuina lautakunnassa, ja ylläpitävän yhteyksiä olennaisiin musiikkitaloihin. Suomen jäsen lautakunnassa oli *Henrik Otto Donner* ja varajäsen *Lena von Bonsdorff*.

Vuoden 2009 musiikkipalkinnon sai muusikko ja tähtiklarinetisti *Kari Kriikku*, jonka valintaa palkintolautakunta perusteli seuraavasti: ”Kari Kriikku on vertaansa vailla oleva klarinettivirtuoosi. Hänen ilmaisul-

leen on ominaista joustavuus ja soittamisen ilo – hän on siis muusikko sanan hienoimassa merkityksessä. Kriikku on omassa genressään urauurtava soolokonserttien uudistaja, minkä vuoksi hän on tehnyt yhteistyötä lukuisten nykysäveltäjien kanssa ja kantaesittänyt heidän teoksiaan. Myös kamarimuusikkona Kriikku on syventynyt muihinkin taidemusiikin muotoihin kuin vain klassiseen musiikkiin.”

Suomen toinen ehdokas oli kansanmuusikkikokoonpano Pekka Kuusisto & The Luomu Players.

Luonto- ja ympäristöpalkinto Ruotsiin

Neuvoston luonto- ja ympäristöpalkinto perustettiin vuonna 1994 kahden kulttuuripalkinnon rinnalle. Sääntöjen mukaan palkinto voidaan myöntää pohjoismaiselle yritykselle, organisaatiolle, viestimelle tai henkilölle, joka on esikuvallisesti ottanut luonnon ja ympäristön huomioon toiminnassaan tai joka on muutoin antanut merkittävän panoksen luonto- ja ympäristötyöhön.

Palkinnonsaajan valitsee pohjoismainen palkintolautakunta, jonka suomalaisjäsen on *Erik Wahlström*. Varajäsenenä toimivat *Minna Halme* ja *Päivi Sibvola*. Ahvenanmaata edustavat lautakunnassa *Susanne Eriksson* ja varajäsen *Helena Blomqvist*.

Vuoden 2009 luonto- ja ympäristöpalkinto myönnettiin pohjoismaiselle yritykselle, organisaatiolle tai henkilölle, joka on tehnyt esikuvallista työtä saadakseen ihmiset liikumaan luonnossa ja joka on saanut ihmiset tiedostamaan entistä paremmin sekä luonnon yleisen merkityksen että sen merkityksen fyysiselle ja psyykkiselle terveydelle.

Palkinnon sai ruotsalainen Luonnossa kotonaan -toiminta (I ur och skur). Se on valtakunnallisen Friluftsrämjandet-järjestön vuonna 1985 käynnistämä panostus, jossa on nykyään mukana noin 30 000 aikuista ja lasta. Palkintolautakunta toteaa perusteluissaan seuraavasti: ”Luonnossa kotonaan -toiminta on erinomainen esimerkki lasten hyvinvointia ja luonnontuntemusta edistä-

västä toiminnasta aikakaudella, jolloin yhä useammat elämykset saadaan tietokoneen välityksellä. Toiminta perustuu miltei kokonaan ulkoilmapedagogiikkaan, joten lasten ja laitosten läheisyys luontoon on siinä keskeisellä sijalla.”

Suomen ehdokkaat olivat opettaja ja tutkija *Alpo Komulainen* sekä Luonto-Liiton Kevätseuranta-kampanja.

Elokuvapalkinto Tanskaan

Neuvosto hyväksyi vuoden 2004 istunossaan suosituksen pohjoismaisesta elokuvapalkinnosta, joka on jaettu vuosittain vuodesta 2005 lähtien. Palkittavan elokuvan tulee sääntöjen mukaan liittyä pohjoismaiseen kulttuuripiiriin ja olla taiteellisesti omaperäinen. Palkintosumma jaetaan tasan käsikirjoittajan, ohjaajan ja tuottajan kesken.

Palkinnonsaajasta päättää pohjoismainen palkintolautakunta, jonka jäsenillä on oltava analyyttinen ja kriittinen näkökulma elokuvaan. Palkintolautakunnan on myös oltava kansallisesta elokuva-alasta riippumaton. Lautakunnan suomalaisjäsen on *Jobanna Grönqvist*, ja varajäsenenä on *Kati Sinisalo*.

Vuoden 2009 elokuvapalkinto myönnettiin Tanskaan ohjaaja-käsikirjoittaja *Lars von Trierille* ja tuottaja *Meta Louise Foldagerille* elokuvasta *Antichrist*. Palkintolautakunta perusteli valintaansa seuraavasti: ”Antichrist on kesyttämätön, visuaalisesti kaunis ja järkyttävän väkivaltainen elokuva surusta, raivosta ja syyllisyydestä. Tämä kuvailmaisultaan ja näyttelijäntyöltään täydellinen elokuva sijoittaa elokuvallisesti, psykologisesti ja fyysisesti tutun aineksen haastavaan ja vieraaseen kontekstiin. Elokuva on intohimoinen kuvaus tunteiden ja luonnon käsittämättömistä voimista, ja Lars von Trier sysii tunnusomaiseen ja syvästi henkilökohtaiseen tapaansa katsojia kohti heidän syvimpien pelkojensa äärirajaa.”

Suomesta oli ehdolla *Aj Annilan* kauhu-elokuva *Sauna*.

POHJOISMAIDEN NEUVOSTON ORGANISAATIO

Pohjoismaiden neuvosto on Pohjoismaiden parlamenttien ja hallitusten yhteistyöelin. Neuvoston perustivat vuonna 1952 Tanska, Islanti, Norja ja Ruotsi. Suomi liittyi neuvostoon vuonna 1955. Pohjoismaiden neuvoston työhön osallistuvat Pohjoismaiden lisäksi myös Färsaarten, Grönlannin ja Ahvenanmaan itsehallintoalueet.

Yhteistyön perustana ovat vuonna 1962 solmittu Helsingin sopimus muutoksineen ja neuvoston työjärjestys. Helsingin sopimuksen viimeisimmät muutokset tulivat voimaan vuonna 1996 ja neuvoston työjärjestyksen muutokset vuonna 2008.

Pohjoismaiden ministerineuvosto on Pohjoismaiden hallitusten yhteistyöelin. Se panee täytäntöön Pohjoismaiden neuvoston suosituksia ja antaa puolestaan neuvostolle hyväksyttäväksi omia ehdotuksiaan. Ministerineuvosto antaa neuvostolle vuosittain kertomuksen toiminnastaan sekä seuraavan vuoden budjettiehdotuksen ja toimintasuunnitelman. Ministerineuvosto laatii myös sektorikohtaisia suunnitelmia politiikan eri aloille.

Neuvoston ja ministerineuvoston puheenjohtajuus kiertävät säännöllisesti Pohjoismaalta toiselle. Ministerineuvoston puheenjohtajuus edeltää neuvoston puheenjohtajuutta siten, että sama maa on peräkkäisinä vuosina ministerineuvoston ja sen jälkeen neuvoston puheenjohtajana. Vuonna 2009 Ruotsi oli neuvoston ja Islanti ministerineuvoston puheenjohtajamaa.

Yleiskokous

Yleiskokous on neuvoston korkein päättävä elin. Siinä on 87 Pohjoismaiden ja itsehallintoalueiden parlamenteista valittua jäsentä sekä hallitusten edustajat, jotka ovat Pohjoismaiden hallitusten ministereitä.

Yleiskokouksen tehtävänä on antaa suosituksia ja lausuntoja, vahvistaa neuvoston työjärjestys ja valita neuvoston presidentti, varapresidentti sekä puheenjohtajiston ja neuvoston muiden elinten jäsenet.

Yleiskokous kokoontuu istuntoon keran vuodessa syksyisin. Helsingin sopimuksen mukaan on lisäksi mahdollista kutsua koolle ylimääräinen istunto tai teemaistunto. Äänioikeus on vain neuvoston valituilla jäsenillä eli parlamentaarikoilla.

Puheenjohtajisto

Puheenjohtajisto on neuvoston ylin päättävä elin, kun yleiskokous ei ole koolla, ja sillä on tällöin yleiskokouksen päätöksentekovaltuudet. Puheenjohtajiston muodostavat presidentti, varapresidentti ja yksitoista muuta jäsentä, jotka yleiskokous valitsee. Jokaisen viiden maan valtuuskunnan ja jokaisen puolue ryhmän on oltava edustettuna puheenjohtajistossa.

Puheenjohtajiston puheenjohtajina toimivat neuvoston presidentti ja varapresidentti, jotka valitaan maasta, jossa neuvoston istunto kulloinkin pidetään. Vuoden 2009 istunto pidettiin Tukholmassa, ja puheenjohtajuus oli Ruotsissa. Vuoden 2010 alussa puheenjohtajuus siirtyi Islannille.

Puheenjohtajisto johtaa ja koordinoi neuvoston toimintaa sekä varmistaa neuvoston toiminnan nivoutumisen kansallisten parlamenttien ja kansainvälisten järjestöjen toimintaan. Puheenjohtajisto valmistelee yleisiä poliittisia ja hallinnollisia asioita, mukaan lukien Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston budjetti, ulko- ja turvallisuuspoliittiset asiat sekä neuvoston kansainvälinen yhteistyö.

Puheenjohtajisto käsittelee lisäksi ne jäsenehdotukset, joita ei lähetetä valiokuntien

käsittelyyn. Se voi toimia yleiskokouksen puolesta ja tehdä esityksiä tai antaa lausuntoja yhteistyöhön liittyvistä asioista, joiden käsittely ei voi odottaa seuraavaan istuntoon.

Valiokunnat

Neuvostossa on viisi valiokuntaa: kulttuuri- ja koulutusvaliokunta, hyvinvointivaliokunta, kansalais- ja kuluttajavalikunta, ympäristö- ja luonnonvaravalikunta ja elinkeinovaliokunta. Kullakin valiokunnalla on oltava puheenjohtaja ja varapuheenjohtaja. Valiokunnissa on viisitoista jäsentä, paitsi hyvinvointivaliokunnassa neljätoista.

Valiokunnat valmistelevat asioita yleiskokouksen tai puheenjohtajiston päätettäväksi. Ne käsittelevät jäsenehdotuksia, ministerineuvoston ehdotuksia, pohjoismaisten laitosten kertomuksia, ministerineuvoston ilmoituksia hyväksyttyjen suositusten toteuttamisesta, saapuneita kirjelmiä ja muita asioita. Myös ministerineuvoston selonteko yhteistyön suunnitelmista ja budjettiehdotus käsitellään kaikissa valiokunnissa.

Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka liittyvät pohjoismaiseen ja kansainväliseen taiteeseen ja yleiskulttuuriin, monikulttuuriseen Pohjolaan, elokuvaan ja tiedotusvälineisiin, kieliin, urheiluun, Norden-yhdistyksiin ja vapaaehtois sektoriin, lasten- ja nuorten kulttuuriin, perusasteen ja toisen asteen oppilaitoksiin, pohjoismaisiin koulutusmarkkinoihin, kansansivistykseen ja aikuiskoulutukseen, elinikäiseen oppimiseen sekä tutkimukseen, tutkijakoulutukseen ja tutkijainvaihtoon.

Hyvinvointivaliokunta

Valiokunta käsittelee hyvinvoinnin järjestelmiä ja muita turvajärjestelmiä, sosiaali-, terveys- ja vammaisasioita, rakentamista ja asumista, perhe-, lapsi- ja nuorisopoliittisia kysymyksiä sekä huumeiden ym. päihteen väärinkäyttöön liittyviä asioita.

Kansalais- ja kuluttajavalikunta

Valiokunta valmistelee kansalaisten ja kuluttajien oikeuksiin liittyviä asioita ja niiden lisäksi yleisluonteisia, muun muassa demokratiaan, ihmisoikeuksiin ja tasa-arvoon liittyviä asioita. Sen vastuulle kuuluvat seuraavat politiikan alueet: demokratia, ihmisoikeudet, kansalaisten oikeudet, tasa-arvo, kuluttaja-asiat, elintarviketurvallisuus, rikollisuuden torjunta, myös kansainvälisen rikollisuuden ja terrorismin torjunta, oikeuspoliittiset asiat, siirtolais- ja pakolaispolitiikka sekä rasmin vastainen yhteistyö.

Ympäristö- ja luonnonvaravalikunta

Valiokunnalle kuuluvat ympäristöä, maa-, metsä- ja kalataloutta, kestävä kehitystä ja energiaa koskevat kysymykset. Valiokunnalla on yleisvastuu kestävästä kehityksestä ja siten myös maa-, metsä- ja kalatalouden elintarvikeosuudesta.

Elinkeinovaliokunta

Valiokunta käsittelee kysymyksiä, jotka koskevat talouden ja tuotannon perusedellytyksiä, elinkeinoelämää ja teollisuutta, sisämarkkinoita, vapaata liikkuvuutta, rajaesteiden poistamista, kauppaa, alueita ja rakennetukea, työllisyyttä ja työmarkkinoita, työympäristöä, infrastruktuuria ja liikennettä, viestintää ja tietotekniikkaa.

Tarkastuskomitea

Tarkastuskomitean tehtävänä on tarkastaa yhteispohjoismaisin varoin rahoitettavaa toimintaa ja vastata yleiskokouksen päättämästä pohjoismaisen yhteistyön tarkastustoiminnasta. Komitea vastaa myös Helsingin sopimuksen, muiden pohjoismaista yhteistyötä koskevien sopimusten, neuvoston työjärjestyksen ja muiden sisäisten määräysten tulkintaan liittyvistä asioista sekä osallistuu näiden säännösten muutosvalmisteluihin.

Vaalikomitea

Vaalikomitea valmistelee kaikki yleiskokouksen toimittamat vaalit sekä mahdolliset täydennysvaalit, jotka puheenjohtajisto toimittaa neuvoston puolesta. Vaalikomiteassa on seitsemän jäsentä.

Valtuuskunnat

Kunkin maan valitut jäsenet, varajäsenet ja hallituksen edustajat muodostavat maansa valtuuskunnan neuvostossa. Suomen valtuuskuntaan kuuluu 18 eduskunnan ja kaksi Ahvenanmaan maakuntapäivien valitsemaa jäsentä sekä hallituksen määräämät edustajat.

Tanskan valtuuskuntaan kuuluu 16 kansankäräjien valitsemaa jäsentä, kaksi jäsentä Färösaarelta ja kaksi Grönlannista. Norjan ja Ruotsin valtuuskunnissa on 20 suurkäräjien ja valtiopäivien valitsemaa jäsentä, ja Islannin valtuuskunnassa on seitsemän yleiskäräjien valitsemaa jäsentä.

Puolueryhmät

Parlamentit valitsevat neuvoston jäsenet ja varajäsenet puolueiden voimasuhteiden mukaan. Luottamuspaikkojen jakoa ja monia käsiteltäviä asioita valmistellaan puolueryhmissä ennen neuvoston elinten päätöksiä. Puolueryhmiä on neljä: keskiryhmä, sosiaalidemokraattinen ryhmä, konservatiivinen ryhmä ja vasemmistososialistinen vihreä ryhmä.

Sihteeristöt

Pohjoismaiden neuvoston sihteeristöä johtaa neuvoston johtaja. Sihteeristössä on noin 20 työntekijää, ja se sijaitsee Kööpenhaminassa samassa rakennuksessa ministerineuvoston sihteeristön kanssa. Kansallisten valtuuskuntien sihteeristöt sijaitsevat kansallisten parlamenttien kanslioissa. Suomen

valtuuskunnan sihteeristötehtävistä vastaa eduskunnan kansainvälisten asiain yksikkö. Myös puolueryhmillä on omat sihteeristönsä. Neuvoston johtaja, kansallisten valtuuskuntien sihteerit ja puolueryhmien sihteerit tapaavat sihteeristökokouksissa, joissa valmistellaan puheenjohtajiston työtä.

Pääministerit

Pääministereillä on yleisvastuu pohjoismaisesta yhteistyöstä. Heidän tehtävänä on nivoa Pohjoismaiden välinen yhteistyö eurooppalaiseen ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön.

Pääministerit kokoontuvat säännöllisesti kolme tai neljä kertaa vuodessa. Puheenjohtajamaalla on vastuu kokouksista, jotka voivat olla luonteeltaan varsinaisia tai ylimääräisiä. Vuonna 2009 ministerineuvoston puheenjohtajuus oli Islannilla, ja vuonna 2010 se siirtyi Tanskalle.

Yhteistyöministerit

Kaikilla Pohjoismailla on erityinen pohjoismainen yhteistyöministeri, joka johtaa ja koordinoi ministerineuvoston toimintaa.

Suomen valtuuskunta tekee tiivistä yhteistyötä yhteistyöministerin ja hänen ulkoministeriössä sijaitsevan Pohjoismaisen yhteistyön sihteeristönsä kanssa. Yhteistyöministerin tehtäviin kuuluu pohjoismaisen yhteistyön koordinointi hallituksessa, ja hän on vastuussa yhteistyöbudjetin käsittelystä.

Pohjoismainen yhteistyökomitea

Pääministereitä ja yhteistyöministereitä avustaa pohjoismainen yhteistyökomitea (PYK), jossa ovat mukana ulkoministeriöiden pohjoismaisen yhteistyön sihteeristöjen päälliköt. Komitea toimii myös Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön ja sen pääsihteerin hallituksena.

Esitykset, suositukset ja sisäiset päätökset 2009

Puheenjohtajiston hyväksymät esitykset tammi–lokakuussa 2009

Esitys 1/2009¹ Yhteispohjoismainen lajitietokanta kasvi- ja eläinlajien häviämisen pysäyttämiseksi (A 1443/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle, *että* se jatkaa ja syventää luonnon tilan valvontaa koskevaa pohjoismaista tutkimus- ja hallinnointiyhteistyötä, jotta muun muassa kaikki maat pystyisivät laatimaan kansalliset punaiset kirjat ja säännöllisesti päivittämään niitä.

että se osallistuu yhteistyöhön tavoitteena kehittää taloudellisia sekä oikeudellisia työkaluja ja keinoja maiden biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

että se osallistuu yhteistyöhön tavoitteena seurata tarkasti vieraiden tulokaslajien esiintymisen kehitystä Pohjoismaissa.

että se osallistuu biologista monimuotoisuutta koskevan yleissopimuksen, Maailman luonnonsuojeluliiton, EU:n sekä muiden kansainvälisten foorumien puitteissa tehtävään yhteistyöhön edistääkseen osaltaan kunnianhimoisia globaaleja tavoitteita ja niihin liittyviä keinoja biologisen monimuotoisuuden säilyttämiseksi vuoden 2010 jälkeen.

Esitys 2/2009² Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpolitiikka (A 1442/miljö ja A 1446/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se 31. joulukuuta 2009 mennessä laatii Pohjoismaiden ministerineuvoston oman kunnianhimoisen ympäristö- ja ilmastopolitiikan, johon sisältyy varain- ja energiankäyttö, jätteidenkäsittely, osto- ja hankintaperiaatteet, matkustus, sihteeristön ja laitosten toiminta ym. Ympäristö- ja ilmastotyö tulee sopeuttaa kunkin organisaation oloihin ja järjestää määrittelemällä sekä eri osa-alueiden lähtökohdat ja tavoitteet *että* seuranta- ja valvontamenetelmät tavoitteen saavuttamiseksi.

Esitys 3/2009³ Toimenpiteiden kehittäminen tuberkuloosin, multiresistentin tuberkuloosin sekä HIVin/AIDSin leviämisen estämiseksi Luoteis-Venäjällä (A 1465/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se jatkaa konferenssissa ”Interdepartmental Collaboration to Combat Communicable Diseases (HIV/TB) in the North-West of Russia” esiin tulevien toimenpiteiden kohdentamista ja kanavoi jatkotoimet pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveysalan kumppanuuden ja sen alaisuudessa toimivan HIVin/AIDSin, tuberkuloosiin ja multiresistenttiin tuberkuloosiin erikoistuneen asiantuntijaryhmän kautta.

¹ Puheenjohtajiston hyväksymä 28. tammikuuta 2009.

² Puheenjohtajiston hyväksymä 28. tammikuuta 2009.

³ Puheenjohtajiston hyväksymä 17. huhtikuuta 2009.

Esitys 4/2009 ⁴ Itämeren tuulipuistot (A 1456/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se seuraa ja tukee Itämeressä sijaitsevalle Kriegers Flak –matalikolle suunniteltavan tuulipuistohankkeen selvitystyön jatkumista.

että se – mahdollisesti yhteistyössä BASRECin ja Itämeren ympärysmaiden kanssa – laatii tuuliatlaksen ja tutkii mahdollisuuksia perustaa suuria tuulipuistoja sopiviin paikkoihin Itämeressä ja suunnitella niihin liittyen yhdistettyjä, yleisesti toimivia alueellisia siirtoratkaisuja.

Esitys 5/2009 ⁵ Pohjoismaisen sähköverkon parempi korjausvalmius (A 1457/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se alkaa tehdä laajaa pohjoismaista yhteistyötä Pohjoismaiden sähkösektorin valmiussuunnittelussa ja korjausvalmiudessa ja varmistaa, että valmius kytketään selkeämmin viranomaisten toimintaan ja että työlle asetetaan kansallisia tavoitteita.

Esitys 6/2009 ⁶ Suurlähetystöjen pohjoismainen yhteistyö (A 1448/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne lisäävät sekä toimitiloja että vastuualueita koskevaa pohjoismaista yhteistyötä muissa valtioissa ja muilla mantereilla sijaitsevien diplomaatti- ja konsuli-edustustojen toiminnassa.

Esitys 7/2009 ⁷ Työntekijä- ja käyttäjälähtöisen innovoinnin pohjoismainen toimintasuunnitelma osana pohjoismaista globalisaatiostrategiaa (A 1462/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että Pohjoismaiden ministerineuvosto keskittyy innovaatio- ja elinkeinopolitiikan vuosien 2010–2013 pohjoismaisessa toimintasuunnitelmassa seuraaviin asioihin:

- Työntekijä- ja käyttäjälähtöisen innovoinnin kokemuksia ja kehittämismahdollisuuksia koskevan vuorovaikutuksen lisääminen elinkeinoelämän, tutkijoiden, käyttäjien (kuluttajien) ja tuottajien välillä, erityisenä painopistealueena parempien hyvinvointipalvelujen sekä ilmasto- ja energiaratkaisujen kehittäminen
- Pohjoismaisen tutkimusyhteistyön tarpeiden ja mahdollisuuksien määrittäminen sekä yhteistyön toteuttaminen erityisillä työntekijä- ja käyttäjälähtöisen innovoinnin aloilla
- Työntekijä- ja käyttäjälähtöistä innovointia edistävän työpaikkakulttuurin mahdollisuuksien kehittäminen pohjoismaisilla työpaikoilla yhdessä työmarkkinaosapuolten kanssa

⁴ Puheenjohtajiston hyväksymä 25. kesäkuuta 2009.

⁵ Puheenjohtajiston hyväksymä 25. kesäkuuta 2009.

⁶ Puheenjohtajiston hyväksymä kirjallisen menettelyn jälkeen 23. syyskuuta 2009.

⁷ Puheenjohtajiston hyväksymä 27. lokakuuta 2009.

Pohjoismaiden neuvoston 61. istunnossa hyväksytyt suositukset

Suositus 8/2009 Ministerineuvoston vuoden 2010 toimintasuunnitelma ja budjetti (B 263/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

1) *että* se korottaa kohdan 2-2251-2 Taide- ja kulttuuriohjelma määrärahaa 1 000 000 Tanskan kruunua.

2) *että* se korottaa kohdan 1-2205-2 Pohjoismainen kulttuurirahasto määrärahaa 663 000 Tanskan kruunua.

3) *että* se kohdentaa kohdan 2-2251-2 Taide- ja kulttuuriohjelma määrärahoista 500 000 Tanskan kruunua pohjoismaiseen kirjastoviikkoon.

4) *että* se kohdentaa kohdan 1-2203-1 Käyttövarat – Kulttuuri määrärahoista 1 000 000 Tanskan kruunua Orkesteri Nordenille.

5) *että* se kohdentaa kohdan 3-3301-1 Projektivarat – Ympäristö määrärahoista 2 000 000 Tanskan kruunua Itämeren toimintaohjelmaan (BSAP) liittyvään toimintaan.

6) *että* se kohdentaa kohdan 2-2505-1 Käyttövarat – Koulutus ja tutkimus määrärahoista 2 000 000 Tanskan kruunua koulupudokastutkimukseen (riippuu MR-U:n 8. joulukuuta tekemästä päätöksestä).

Suositus 9/2009 Kalakantoja suojeleva kalastus ja kalojen poisheittoa koskeva kielto (A 1471/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne pyrkivät antamaan pohjoismaisen panoksen EU:n yhteisen kalastuspolitiikan uudistustyöhön edistämällä säädöksiä, jotka vahvistavat kannattavaa ja laillista kalastusta yksittäisten kalakantojen kantokyvyn pohjalta esimerkiksi vähimmäistämällä kalojen poisheittoa, lisäämällä laittoman kalastuksen valvontaa, sulkemalla kalanpoikasia sisältäviä alueita kalastukselta, turvaamalla kalastuselinkeinon kannattavuuden ja parantamalla rannikkokalastuksen toimintaedellytyksiä sekä käsittelemällä kalastushallinnon alueellistamista.

että ne pyrkivät vähentämään kalojen poisheiton mahdollisimman pieneksi lakkauttamalla välittömästi EU:n epätarkoituksenmukaisen kiintiöjärjestelmän tai muuttamalla järjestelmää, joka aiheuttaa kestämatöntä resurssien ja mahdollisten elintarvikkeiden tuhlausta.

että ne osana EU:n Itämeri-strategian valmistelua lopettavat heti kalojen poisheiton Itämereen.

Suositus 10/2009 Arktisen alueen kehitystä käsittelevä kansainvälinen konferenssi (A 1459/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se yhteistyössä Arktisen neuvoston puheenjohtajamaan kanssa sekä Pohjoismaiden ja arktisen alueen parlamentaarikkojen myötävaikutuksella järjestää kansainvälisen konferenssin arktisen alueen kehityksestä.

Suositus 11/2009 Kansallisten väestörekisterijärjestelmien koordinoiti siten, että kansallista henkilötunnusta voi käyttää muissa Pohjoismaissa (A 1470/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne huolehtivat kansallisten väestörekisterijärjestelmien koordinoinnista siten, että Pohjoismaiden kansalaiset voivat käyttää kansallista henkilötunnusta rinnakkain isäntämaan henkilötunnuksen kanssa oleskellessaan väliaikaisesti toisessa Pohjoismaassa.

Suositus 12/2009 Henkilötunnuksen saaminen tilapäisen oleskelun aikana toisessa Pohjoismaassa – tunnistusjärjestelmän kehittäminen verkkokauppaa varten (A 1470/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se tutkii mahdollisuuksia kehittää verkkokauppaa varten tunnistusjärjestelmä, jonka avulla yritykset voivat hakea henkilötunnustietoja henkilöllisyyden varmistamiseksi.

Suositus 13/2009 Pohjoismainen energia-alan toimintaohjelma 2010–2013 (B 262/miljö)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se turvaa Pohjoismaiden välisen yhteistyön etsittäessä ympäristötehokkaita tapoja kohdentaa maiden ”kriisipaketit” kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviin aloitteisiin lyhyellä ja pitkällä aikavälillä muun muassa konkreettisten ohjelmien kautta tavoitteena edistää asuntojen ja muiden rakennusten, erityisesti julkisten rakennusten energiasaneerausta.

että se toteuttaa konkreettisia yhteistyöhankkeita Pohjoismaiden pannessa täytäntöön EU:n uusiutuvan energian direktiivin ja tutkii tämän yhteydessä yhteistyömahdollisuuksia vihreän sähkösertifikaatin laatimiseksi.

että se pyrkii vahvistamaan Itämeren alueellista energiayhteistyötä Itämeren 18. parlamentaarikkokonferenssin suositusten ja niiden taustana olevan työryhmäraportin pohjalta.

että se toteuttaa ministerineuvoston ehdotuksen energia-alan toimintaohjelmaksi 2010–2013 (B 262/miljö) ottaen huomioon ne näkökohdat, jotka on esitetty Pohjoismaiden neuvoston ehdotusta koskevassa mietinnössä.

Suositus 14/2009 Pohjoismainen ympäristö- ja energia-alan osaamispankki (A 1463/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että sen tulee käynnistää huippututkimusaloitteen osana täysimittainen hanke, jossa kehitetään malleja tutkimustulosten levittämiseen EU:ssa/Etassa tavoitteena luoda (vapaa) pääsy tutkimustuloksiin ja että Pohjoismaat voivat toimia EU:n/Etan edelläkävijäalueena tässä työssä.

Suositus 15/2009 Pohjoismaisen tiedotustoimiston perustaminen Valko-Venäjälle Minskiin (A 1435/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se perustaa pohjoismaisen tiedotustoimiston Valko-Venäjälle Minskiin.

Suositus 16/2009 Pohjoismaisen puolustusyhteistyön vahvistaminen (A 1455/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,
että ne toimivat Pohjoismaiden puolustus- ja turvallisuuspoliittisen yhteistyön syventämiseksi.

Suositus 17/2009 Avaruuspoliittinen yhteistyö (A 1464/näring)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se tekee aloitteen tutkimus- ja kehitystoimien sekä muiden panostusten lisäämiseksi tavoitteena parantaa pohjoisten ja arktisten alueiden ympäristö- ja luonnonvaravalvontaa. Samalla tulee arvioida nykyisen toiminnan parempaa koordinoitua.
että se arvioi mahdollisuuksia lisätä nykyisestä valvontatietojen vaihtoa Pohjoismaiden välillä.

Suositus 18/2009 Maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaispolitiikka (A 1479/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaispolitiikasta tulee Pohjoismaiden ministerineuvoston virallinen yhteistyöalue. Tällöin Pohjoismaiden asianomaiset ministerit käsittelevät säännöllisesti maahanmuutto-, turvapaikka- ja pakolaispoliittisia kysymyksiä inhimillisen ja kestäväen maahanmuuton tarjoamiseksi Pohjoismaihin ja Pohjoismaista muuttaville.

Suositus 19/2009 Ihmiskaupan uhreiksi joutuvat lapset (A 1449/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se laatii pohjoismaisen toimintaohjelman tarkoituksena estää lasten joutuminen ihmiskaupan uhreiksi ja täten korostaa sen tärkeyttä, että YK:n lasten oikeuksia koskevaa yleissopimusta kunnioitetaan ja toteutetaan.
että se tekee ehdotuksia seksipalvelujen oston kysynnän vähentämiseksi.
että se tekee ehdotuksia ihmiskaupan ja lapsiin kohdistuvien väärinkäytösten estämiseksi lakimuutosten, maan rajojen ulkopuolella sovellettavien lakien ja kansainvälisen tiedonvaihdon kautta. Ehdotusten tulee torjua kaikenlaista lapsikauppaa mukaan lukien laitton adoptio, vastasyntyneiden osto ja myynti sekä elinkaupan uhriksi joutuvat lapset.
että kansalliset viranomaiset toimivat yhteistyössä alan aktiivisten kansalaisjärjestöjen, yhdistysten ja yritysten kanssa luovien ja tehokkaiden ratkaisujen löytämiseksi.

että viranomaiset kiinnittävät huomiota turvapaikka- ja maahanmuuttojärjestelmissä tapahtuviin väärinkäytöksiin, jolloin lapset saapuvat maahan tai saavat oleskeluluvan väärennetyn henkilöllisyyden tai valheellisten syiden turvin.

että lapsen hyvinvointi on aina etusijalla, vaikka lapsi olisikin maassa laittomasti.

Suositus 20/2009 Pohjoismaisten voimien kokoaminen huumausaineita vastaan (A 1467/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne edistävät Pohjoismaissa huumausainekaupan nollatoleranssia Pohjoismaissa, joissa poliisilla, tullilla ja viranomaisilla on eri strategioita sen toteuttamisessa.

Suositus 21/2009 Yhteispohjoismainen huumausaineiden torjuntastrategia ja alan tutkimus (A 1467/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se hyväksyy yhteispohjoismaisen huumausaineiden torjuntastrategian.

että se tukee ja käynnistää tutkimushankkeita tavoitteena selvittää nuorten päihteiden käytön aloittamisen taustatekijöitä.

että se sovittaa yhteen ja koordinoi kansallisia huumausaineiden käytön ennaltaehkäisyn ja hoidon toimia. Tavoitteena on kiinnittää huomiota parhaisiin käytäntöihin väärinkäyttäjien määrän vähentämiseksi mahdollisimman tehokkaasti.

Suositus 22/2009 Pohjoisia alueita koskevan ja siellä tehtävän tutkimusyhteistyön lisääminen (A 1474/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se edistää huippuyksiköiden kaltaisia verkostomalleja ja käyttää niitä tiennäyttäjinä tavoitteena tehdä Pohjoismaista osaamisalue ja vahvistaa maidenvälistä yhteistyötä kohdentamalla hankkeita ja hanketukia tällaiseen verkostoyhteistyöhön.

että se lisää Pohjoismaiden tutkijakoulutuksiin ja apurahajärjestelmiin pohjoismaisen etusijaistuksen, jolla pyritään kehittämään ja tuomaan esiin Pohjoismaita pohjoisen ulottuvuuden olosuhteisiin erikoistuneena alueena.

että se vahvistaa pohjoisiin alueisiin keskittyviä liikkuvuusjärjestelmiä kehittääkseen Pohjolaa muiden alueiden opiskelijoiden ja tutkijoiden opiskeluja työkohteena ja että se ottaa huomioon mahdollisuuden käyttää Arktisen yliopiston GoNorth-aloitetta tähän tarkoitukseen.

Suositus 23/2009 Polaarimatalien pohjoismainen tutkimus (A 1472/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että polaarimatalien syntyä ja luotettavampien säävaroitusten antamista koskevaa tutkimusta lisätään tiivistämällä Pohjoismaiden välistä yhteistyötä ilmatieteen alalla, jotta pystyttäisiin ennaltaehkäisemään onnettomuuksia alttiina olevilla alueilla.

Suositus 24/2009 Kulttuuria kouluihin (A 1469/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden hallituksille,

että kulttuuri- ja opetusministerit hyväksyvät yhteisen julkilausuman, jonka mukaan kaikille Pohjoismaiden lapsille ja nuorille tulee tarjota mahdollisuus sekä osallistua taide- ja taitoaineiden opetukseen kouluissa että käydä taide- ja taitoaineita tarjoavia kulttuurikouluja.

että ne osoittavat varoja yhteispohjoismaiseen tutkimukseen luovia taitoja edistävien opetusmuotojen ja oppiaineiden kehittämiseksi.

että erityistä tukea tarvitseville oppilaille tarjotaan soveltuvaa taide- ja taitoaineita sisältävää opetusta.

että Pohjoismaiden opetusministerit varmistavat kaikkien taide- ja taitoaineiden, mukaan lukien tanssin ja draaman, vahvistamisen opettajankoulutuksessa.

että ne osoittavat varoja muun muassa kunnille ja muille keskeisille toimijoille suunnattuun kulttuurikoulukonseptin yhteispohjoismaiseen markkinointikampanjaan.

että ne käynnistävät 1–2 viikon oppilas- ja luokkavaihdon pilottihankkeen Pohjoismaiden välillä kielellisen ja kulttuurisen yhteenkuuluvuuden lisäämiseksi. Hankkeen tulee edistää yhteispohjoismaisen Kulttuuria kouluihin -strategian kehittämistä siten,

että painotetaan taide- ja taitoaineiden myönteistä vaikutusta yhteisöllisyyden ja yhteenkuuluvuuden tunteen kehittymiseen koulussa ja koulun ulkopuolella.

Suositus 25/2009 Pienten käsityö- ja kulttuurialojen pohjoismainen yhteistyö (A 1473/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että Pohjoismaiden ministerineuvosto perustaa Norjan mallin mukaisen yhteispohjoismaisen tietokannan, johon Pohjoismaiden käsityöalojen kaikki edustajat eli niin käsityöläiset, opiskelijat kuin yrityksetkin voivat rekisteröityä.

että maiden asianomaiset viranomaiset turvaavat opiskelijoiden mahdollisuuden suorittaa halutessaan enimmillään kaksivuotisia opinto- tai harjoittelujaksoja toisessa Pohjoismaassa siten, että nämä säilyttävät oikeuden oman maan taloudelliseen tukeen eli opintojen rahoitukseen taksamittarijärjestelmällä ja matkatukeen.

että käynnistetään näitä aloja koskevaa velvoittavaa koulutusyhteistyötä, jossa elinkeinoelämä ja kulttuuriala ovat aktiivisina kumppaneina.

että perustetaan yhteistyöelin Spor i Norden -raportin suosituksen mukaisesti.

Suositus 26/2009 Pohjoismaisen hammasmaterian koestuslaitoksen (NIOM) muuttaminen yhteistyöelimeksi (B 264/välfärd)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se muuttaa Pohjoismaisen hammasmaterian koestuslaitoksen (NIOM) yhteistyöelimeksi 1. tammikuuta 2010 lähtien ministerineuvoston ehdotuksessa B 264/välfärd kuvatun mukaisesti.

**Suositus 27/2009 Osallistava ja kestävä työelämä Pohjoismaissa
(A 1480/välfärd)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se kehittää kestävä työelämän käsitteelle mittareita, joiden avulla voidaan dokumentoida Pohjoismaiden työelämän vuosittaista kehitystä.

että se tekee aloitteen Pohjoismaiden nuorisotyöttömyyttä käsittelevän laajan moniammatillisen konferenssin järjestämiseksi. Konferenssin tarkoituksena on valottaa tekijöitä, jotka vaikeuttavat nuorten kiinnittymistä työelämään Pohjoismaissa. Konferenssista laaditaan kokemuksenvaihdon tiivistelmäraportti, joka sisältää toimenpide-ehdotuksia nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi lyhyellä ja pitkällä aikavälillä.

että se lisää liikkuvuutta Pohjoismaissa panostamalla voimakkaasti rajaesteiden poistamiseen niissä tapauksissa, joissa pohjoismaalaiset haluavat työskennellä tai opiskella toisessa Pohjoismaassa, ja rajat ylittävien työpaikkojen luomiseen Pohjoismaissa.

että se tekee aloitteen, jonka pohjalta laaditaan selvitys osallistavamman työelämän kehittämistavoista. Osallistavassa työelämässä otetaan huomioon ihmiset ja heidän tarpeensa ja sopeutetaan työelämää siten, että ihmiset voivat pysyä työelämässä ja että yksilön voimavaroja kehitetään ja hyödynnetään. Selvityksessä ehdotetaan uusia toimia tavoitteena vähentää kielteistä kehitystä, jossa ihmiset päätyvät yhteisön ja työmarkkinoiden ulkopuolelle.

että se tekee aloitteen pohjoismaisen seminaarin järjestämiseksi. Seminaarissa valotetaan seuraavien tekijöiden välistä yhteyttä: väestönkehitys, työperusteisen maahanmuuton tarve, osallistava työelämä ja tarve saada ikääntyviä työntekijöitä pysymään töissä pidempään. Seminaarissa tarkastellaan myös eläkeiän nostamisen tai eläkeiän jouston lisäämisen etuja ja haittoja sosiaalisesta ja terveydellisestä näkökulmasta. Samalla otetaan huomioon mahdollinen inhimillinen ja kansantaloudellinen hyöty.

Suositus 28/2009 Kuluttajapoliittinen verkosto (A 1478/medborgar)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se perustaa pohjoismaisen verkoston, jossa on kuluttajapolitiikan alalla toimivien järjestöjen, yhdistysten, viranomaisten ja elinkeinoelämän edustajia. Verkoston tavoitteena on osallistua yhteispohjoismaisin voimin eurooppalaiseen ja kansainväliseen kuluttajapolitiikkaan, etsiä ratkaisuja kuluttajapoliittisiin rajaesteisiin, koordinoita kansallista kuluttajalainsäädäntöä ja vahvistaa oikeuksia Pohjoismaissa.

että se käynnistää kuluttajaverkostoa tukevan hankkeen, jotta verkosto voi kokoontua säännöllisesti ja järjestää konferensseja. Hanketta hallinnoi osaaikainen projektityöntekijä, jonka toimi voidaan yhdistää joko johonkin toiseen Pohjoismaiden ministerineuvoston sihteeristön alaiseen tehtävään tai verkoston osanottajan kautta löytyvään tehtävään.

**Suositus 29/2009 Keskipohjolan liikenneinfrastruktuuri
(A 1458/näring)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,
että se käynnistää selvityksen nykyisistä Keskipohjolan infrastruktuuripanostuksia koskevista aloitteista ja hankkeista mahdollisten yhteistyöalueiden tunnistamiseksi.

Suositus 30/2009 Kulttuuriuudistuksen seuranta (A 1481/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se lisää erikseen vapaaehtois- ja harrastajasektorin panostukset ja toiminnot itsenäiseksi panostusalueeksi, jolla on oma budjetti Pohjoismaiden ministerineuvoston tulevassa strategiassa ja vuosien 2010–2012 toimintasuunnitelmassa.

että se takaa kulttuuriyhteistyön jatkuvuuden ja tasapainon niin, että myös tois-
tuville projekteille kuten teatteripäiville ja festivaaleille tai vakiintuneille kulttuuri-
laitoksille voidaan myöntää tukea yli kolme kertaa peräkkäin.

että se yksinkertaistaa hakuprosesseja sekä tutkii, voidaanko Pohjoismaisen
kulttuuripisteen ja kulttuurirahaston tukiohjelmiä koordinoita niin, että vältetään
kaksinkertaisesta asiantuntijatyöstä aiheutuvia kuluja ja hakemusten kaksinkertaista
hallinnointia.

että Pohjoismaiden suhteellisen vähäisillä kulttuurin avustusrahoilla todella
edistetään pohjoismaisesti laajaa kulttuuriyhteistyötä niin, että painotetaan ennen
kaikkea selvää pohjoismaista ulottuvuutta ja laajuutta projekteissa, joille myönne-
tään tukea Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelmien kautta.

että Pohjoismaiden taide- ja kulttuurielämä olisi pysyvämmän edustettuna Poh-
joismaisessa kulttuurifoorumissa paremman jatkuvuuden mahdollistamiseksi fooru-
mista toiseen. Esimerkiksi neljäs- tai kolmasosa kulttuurifoorumin osallistujista voisi
olla pysyviä osallistujia, ja aihekohtaisesti kutsuttavia osallistujia voitaisiin kutsua
saman verran. Edustajia voidaan esimerkiksi nimetä 3–4 vuodeksi Pohjoismaiden
taideneuvostosta ja muualta.

että projektituen jaossa tulee olla selkeä jaottelu toisaalta virkamiestason ja
projektisihteeristöjen ja toisaalta asiantuntijoiden kulttuurisen ja riippumattoman
asiantuntemuksen ja arvioinnin välillä. De to parter skal være adskilt, således at
armslængdeprincippet kan opretholdes

että se käy läpi ja sopeuttaa asiantuntijaryhmät ja niiden toimintavapaudet tavoit-
teena varmistaa ryhmien riippumattomuus ja taiteellinen, syvä ja laaja kokoonpano
ja asiantuntemus sekä avoimempi asiantuntijoiden valintaprosessi.

että pohjoismaisen kulttuuriyhteistyö perustuu suurelta osin epävirallisiin ver-
kostoihin, joita on muodostunut ajan myötä, mikä on erityisen merkittävää poh-
joismaisen yhteenkuuluvuuden kannalta tulevaisuudessakin. Pohjoismaiden mi-
nisterineuvoston tukiohjelmissa tulee entistä enemmän tukea näiden verkostojen
toimintaa kehittämällä ja näkyvöittämällä niitä ennemmin kuin panostamalla uusiin
verkostoihin.

**Suositus 31/2009 Tekijänoikeuksien suojelu Internetissä
(A 1482/kultur)**

Pohjoismaiden neuvosto suosittaa Pohjoismaiden ministerineuvostolle,

että se selvittää tekijänoikeuksien ja elämystalouden välistä yhteyttä sekä siihen
liittyen, missä määrin tekniikan kehitys vaikuttaa taiteilijoiden ja tekijänoikeusalojen
arvonnousuun.

että se perustaa foorumin, joka turvaa vuoropuhelun poliitikkojen, taiteilijoiden,
tuottajien, kuluttajien ja muiden tekijänoikeusalan sidosryhmien välillä, joka mah-
dollistaa osapuolten sopivan liiketoimintamalleista ja hallinnoivan niitä itse ja joka
pyrkii turvaamaan taiteilijoiden ja tuottajien tekijänoikeuksien tehokkaan suojelun
vähentämällä tekijänoikeusrikkomusten määrää Internetissä.

että se lainsäädännön yhdenmukaistamiseksi käynnistää Pohjoismaiden teki-
jänoikeuksia ja oikeusturvaa koskevan lainsäädännön rinnakkaisen valvonnan ja
seurannan EU-järjestelmän huomioon ottaen.

että se suunnittelee ja käynnistää kouluille, lapsille, nuorille ja kuluttajajärjestöille suunnattuja tiedotuskampanjoita, joissa kerrotaan tekijänoikeuksien merkityksestä ja siitä, mitä tekijänoikeuksien rikkominen aiheuttaa taiteilijoille, oikeudenhaltijoille ja yhteiskunnalle yleisesti.

että se selvittää mahdollisuuksia perustaa esimerkiksi olemassa olevan julkisen tahon kautta riippumaton kansallinen neuvosto tai elin, joka voisi kirjeitse tiedottaa tekijänoikeuksien suurrikkooja siitä, että heidän yhteyttään on käytetty laittomaan toimintaan ja kehottaa lopettamaan toiminta (tämänkaltaisen valvonta EI ole Internet-palveluntarjoajien ja teleoperaattoreiden tehtävä).

että se edellä esitetyissä että-lauseissa ottaa huomioon sen ja kunnioittaa sitä, että Internetillä on nykyään aivan keskeinen merkitys kansalaisten ja Internetin käyttäjien sananvapaudelle ja mahdollisuuksille osallistua yhteiskunnan toimintaan.

Suositus 32/2009 Tietokonepelien kehittämisen pohjoismainen tukijärjestelmä (A 1475/kultur)

Pohjoismaiden neuvosto suositaa Pohjoismaiden hallituksille,

että ne perustavat tietokonepelien nykyisen tukijärjestelmän *Pohjoismaisen tietokonepeliohjelman* jatkoksi elokuva-alan tukijärjestelmien kaltaisen pysyvän pohjoismaisen julkisen tukijärjestelmän tietokonepelien kehittäjille.

että ne ottavat uudessa pysyvässä pohjoismaisessa tukirakenteessa huomioon nykyiset kansalliset ja EU:n tukijärjestelmät (Tanskan elokuvainstituutti, *New Media Desk*, Norjan elokuvainstituutti ja suomalainen *Neogames*) ja sisällyttävät ne uuteen rakenteeseen.

että ne määrittelevät pelien omista lähtökohdista elokuvien, television ja teatterin kaltaisiksi kulttuurituotteiksi, jotka ovat luonnollisesti ja pysyvästi osa kulttuuripolitiikkaa ja saavat kulttuuripoliittista tukea (elokuvia tuetaan pysyvästi Pohjoismaisen elokuva- ja televisiorahaston kautta).

että ne muotoilevat tietokonepelien yhteispohjoismaista kulttuuripolitiikkaa, jota voidaan yhdistää koulutukseen liittyviin ja elinkeinopoliittisiin tavoitteisiin.

että ne edistävät toisenlaisia pohjoismaisia pelejä, jotka perustuvat pohjoismaisiin/eurooppalaisiin kieliin ja kulttuuriperinteeseen ja jotka ovat vaihtoehto amerikkalaisten ja japanilaisten peli- ja konsolituottajien kaupalliselle yritystoiminnalle.

että ne edistävät pohjoismaisten pelinkehittäjien koulutustarjontaa eri puolilla Pohjoismaita.

että ne selvittävät ja koordinoivat pohjoismaista pelitutkimusta ja siihen liittyen varmistavat, että selvitetään elektronista urheilua sekä lasten ja nuorten terveitä pelitottumuksia koskevaa tietoa.

että ne käynnistävät mahdollisimman nopeasti *Pohjoismaisen tietokonepeliohjelman* johtajan/projektipäällikön toteuttaman selvityksen tavoitteena kartoittaa, hyväksyä ja sen jälkeen toteuttaa esimerkiksi Pohjoismaisen elokuva- ja televisiorahaston alaisuudessa tietokonepelien pysyviä pohjoismaisia tukijärjestelmiä, jotka etenkin takaavat kasvualustan pienille pohjoismaisille kehittäjille, jotka tarvitsevat hyväksyntää ensimmäistä tuotantoaan tai prototyyppiään varten.

Päätökset olla ryhtymättä toimenpiteisiin

- 1 Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta toriumvoiman tutkimus- ja kehittämispanostuksesta (A 1434/miljö) ⁸
- 2 Jäsen ehdotus Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpolitiikan hyväksymisestä (A 1442/miljö) ⁹
- 3 Jäsen ehdotus pohjoismaisesta petoeläinportaalista (A 1460/miljö) ¹⁰
- 4 Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisista sähkösertifikaattimarkkinoista (A 1461/miljö) ¹¹
- 5 Jäsen ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajuusrotaatioiden muuttamisesta (A 1468/presidiet)

Sisäiset päätökset

IB 1/2009 Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpolitiikka (A 1442/miljö ja A 1446/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että neuvoston johtaja sitoutuu seuraamaan esityksen 2/2009 mukaista Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpoliittista työtä ja samalla laatimaan vastaavan, Pohjoismaiden neuvostolle sovelletun ympäristöpolitiikan.

että neuvoston johtaja laatii ehdotuksen hiilidioksidipäästömaksuiksi Pohjoismaiden neuvoston sihteeristön lentomatoille 31. joulukuuta 2009 mennessä. Järjestelystä tulee tehdä taloudellinen seurausanalyysi.

että se kehottaa Pohjoismaiden parlamentteja sekä itsehallintoalueiden lainsäädäntöelimiä maksamaan lentomatoistaan hiilidioksidipäästömaksuja.

IB 2/2009 Pohjoismaiden neuvoston EU-strategia (A 1438/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että se hyväksyy Pohjoismaiden neuvoston EU-strategian.

IB 3/2009 Pohjoismaisen yhteistyön tiiviimpi kytkeminen parlamentteihin (A 1439/presidiet)

Pohjoismaiden neuvosto päättää,

että Pohjoismaiden neuvoston valiokunnat ja puheenjohtajisto Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden hallitusten selontekoja käsitellessään päättävät, lähetetäänkö selonteot kansallisten valtuuskuntien kautta asianomaisiin kansallisiin valiokuntiin lausuntoa varten.

⁸ Puheenjohtajiston päätös 28. tammikuuta 2009 olla ryhtymättä toimenpiteisiin

⁹ Puheenjohtajiston päätös 28. tammikuuta 2009 – Esitys 2/2009, IB 1/2009

¹⁰ Puheenjohtajiston päätös 30. syyskuuta 2009 olla ryhtymättä toimenpiteisiin

¹¹ Puheenjohtajiston päätös 30. syyskuuta 2009 olla ryhtymättä toimenpiteisiin

Esitykset ja suositukset kronologisessa numerojärjestyksessä

A 1435/presidiet	Jäsen ehdotus pohjoismaisen tiedotustoimiston perustamisesta Valko-Venäjälle Minskiin	Suositus 15/2009
A 1438/presidiet	Jäsen ehdotus EU:n vihreiden ja valkoisten kirjojen pohjoismaisesta tarkastelusta	IB 2/2009
A 1439/presidiet	Jäsen ehdotus pohjoismaisen yhteistyön tiiviimmästä kytkemisestä parlamentteihin	IB 3/2009
A 1442/miljö	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpolitiikan hyväksymisestä	Esitys 2/2009
IB 1/2009		
A 1443/miljö	Jäsen ehdotus yhteispohjoismaisesta laji-tietokannasta kasvi- ja eläinlajien häviämisen pysäyttämiseksi	Esitys 1/2009
A 1446/presidiet	Jäsen ehdotus Pohjoismaiden neuvoston lentomatkojen päästöoikeuksien käyttöön-otosta	Esitys 2/2009 IB 1/2009
A 1448/presidiet	Jäsen ehdotus suurlähetystöjen pohjoismaisesta yhteistyöstä	Esitys 6/2009
A 1449/ medborgar	Jäsen ehdotus ihmiskaupan uhreiksi joutuvista lapsista	Suositus 19/2009
A 1455/presidiet	Jäsen ehdotus pohjoismaisen puolustus-yhteistyön vahvistamiseksi	Suositus 16/2009
A 1456/miljö	Jäsen ehdotus Itämeren tuulipuistoista	Esitys 4/2009
A 1457/miljö	Jäsen ehdotus pohjoismaisen sähköverkon paremmasta korjausvalmiudesta	Esitys 5/2009
A 1458/näring	Jäsen ehdotus Keskipohjolan liikenne-infrastruktuurista	Suositus 29/2009
A 1459/presidiet	Jäsen ehdotus arktisen alueen kehitystä käsittelevästä kansainvälisestä konferenssista	Suositus 10/2009
A 1462/näring	Jäsen ehdotus työntekijä- ja käyttäjälähtöisen innovoinnin pohjoismaisesta toimintasuunnitelmasta osana pohjoismaista globalisaatiostrategiaa	Esitys 7/2009
A 1463/näring	Jäsen ehdotus pohjoismaisesta ympäristö- ja energia-alan osaamispankista	Suositus 14/2009
A 1464/näring	Jäsen ehdotus pohjoismaisesta avaruus-poliittisesta yhteistyöstä	Suositus 17/2009
A 1465/välfärd ¹²	Valiokuntaehdotus toimenpiteiden kehittämiseksi tuberkuloosin, multiresistentin tuberkuloosin sekä HIVin/AIDSin leviämisen estämiseksi Luoteis-Venäjällä	Esitys 3/2009
A 1467/ medborgar	Jäsen ehdotus pohjoismaisten voimien kokoamisesta huumausaineita vastaan	Suositus 20/2009 Suositus 21/2009
A 1469/kultur	Valiokuntaehdotus Kulttuuria kouluihin	Suositus 24/2009
A 1470/ medborgar	Jäsen ehdotus henkilötunnuksen saamisesta tilapäisen oleskelun aikana toisessa Pohjoismaassa	Suositus 11/2009 Suositus 12/2009

¹² Puheenjohtajiston päätös 17. huhtikuuta 2009 – Esitys 3/2009

A 1471/miljö	Jäsen ehdotus kalakantoja suojelevasta kalastuksesta ja kalan poisheittoa koskevasta kiellosta	Suositus 9/2009
A 1472/kultur	Jäsen ehdotus polaarimatalien pohjoismaisesta tutkimuksesta	Suositus 23/2009
A 1473/kultur	Valiokuntaehdotus pienten käsityö- ja kulttuurialojen pohjoismaisesta yhteistyöstä	Suositus 25/2009
A 1474/kultur	Jäsen ehdotus pohjoisia alueita koskevan ja siellä tehtävän tutkimusyhteistyön lisäämisestä	Suositus 22/2009
A 1475/kultur	Valiokuntaehdotus tietokonepelien kehittämisen pohjoismaisesta tukijärjestelmästä	Suositus 32/2008
A 1478/ medborgar	Valiokuntaehdotus kuluttajapoliittisesta verkostosta	Suositus 28/2009
A 1479/ medborgar	Valiokuntaehdotus maahanmuutosta	Suositus 18/2009
A 1480/välfärd	Valiokuntaehdotus osallistavan ja kestävästä työelämän luomisesta Pohjoismaissa	Suositus 27/2009
A 1481/kultur	Valiokuntaehdotus kulttuuriuudistuksen seurannasta	Suositus 30/2009
A 1482/kultur	Valiokuntaehdotus tekijänoikeuksien suojelusta Internetissä	Suositus 31/2009
B 262/miljö	Ministerineuvoston ehdotus: Energia-alan toimintaohjelma 2010–2013	Suositus 13/2009
B 263/presidiet	Ministerineuvoston ehdotus: Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintasuunnitelma ja budjetti 2010	Suositus 8/2009
B 264/välfärd	Ministerineuvoston ehdotus: Pohjoismaisen hammasmaterian koestuslaitoksen (NIOM) muuttaminen yhteistyöelimeksi 1.1.2010 lähtien	Suositus 26/2009

Istunnon ohjelma

Pohjoismaiden neuvoston 61. istunto Tukholmassa 27.–29. lokakuuta 2009

Maanantai 26. lokakuuta

Klo 9.00–15.00

Puolueryhmien hallitusten ja puolueryhmien kokoukset

Klo 15.00–16.30

Vaalikomitea, tarkastuskomitea, puheenjohtajiston kokous Länsi-Pohjolan neuvoston kanssa

Klo 17.00–20.00

YK:n ilmastokokousta koskeva avoin konferenssi

Klo 20.00–

Vastaanotto konferenssin osallistujille

Tiistai 27. lokakuuta

Klo 8.00–08.55

Puolueryhmien kokoukset

Klo 9.00–12.00

Puheenjohtajiston ja valiokuntien kokoukset

- 9.00–12.00 Kulttuuri- ja koulutusvaliokunta
- 9.00–12.00 Hyvinvointivaliokunta
- 9.00–12.00 Kansalais- ja kuluttajavaliokunta
- 9.00–12.00 Elinkeinovaliokunta
- 9.00–12.00 Ympäristö- ja luonnonvaravaliokunta
- 9.00–10.45 Puheenjohtajisto

Klo 11.00–11.30

Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden pääministerien kanssa

Klo 12.30–14.00

Kuninkaan lounas kutsuvieraille

Klo 14.30

Istunnon avajaiset

Klo 14.45–17.30

Täysistunto – Pohjoismainen huippukokous
Pohjoismainen huippukokous Pohjoismaiden pääministerien ja suurimpien oppositiopuolueiden puheenjohtajien kanssa Pohjoismaiden roolista EU-yhteistyössä

Klo 17.30–18.00

Täysistunto – Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2010 ohjelma
Tanskan pääministeri esittelee Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2010 Tanskan-puheenjohtajuuskauden ohjelman

Klo 18.30–20.00

Pohjoismaiden neuvoston palkintojen jako Kulttuuritalossa

Klo 20.00–

Hallituksen virallinen vastaanotto Vasa-museossa

Keskiviikko 28. lokakuuta

Klo 8.00–9.00

Mahdollisuus valtuuskuntien kokousten pitämiseen

Klo 9.00–10.30

Täysistunto – Yleiskeskustelu
Yhteistyöministerien selonteko
Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2010 budjetti

Klo 10.30–11.30

Täysistunto – Asiakeskustelu
Arktiset alueet ja luonnonvarat

Klo 11.30–12.30

Täysistunto – Asiakeskustelu
Rajaesteet

Klo 12.30–14.00

Tauko, jonka aikana on mahdollisuus kokousten pitämiseen
– Pohjoismaiden neuvoston lounas palkinnonsaajille
– Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden ulkoministerien kanssa
– Ympäristövaliokunnan kokous Pohjoismaiden ympäristöministerien kanssa
– Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kokous Pohjoismaiden opetusministerien kanssa

Klo 14.50–15.30

Täysistunto – Asiakeskustelu
Ilmasto ja energia

Klo 15.30–17.30

Täysistunto – Keskustelu Pohjoismaiden ulko- ja puolustuspoliittisen yhteistyön vahvistamisesta
Ulkoministerien selonteko
Puolustusministerien selonteko

Klo 18.15–18.45

Puheenjohtajiston kokous Pohjoismaiden yhteistyöministerien kanssa

Klo 19.00

Suurlähetystöjen vastaanotot

Klo noin 20.00

Puolueryhmien illalliset
Sihteeristön illallinen

Torstai 29. lokakuuta

Klo 8.00–9.00

Puheenjohtajiston kokous Venäjän liittoneuvoston ja Luoteis-Venäjän parlamentaarisen yleiskokouksen (PANWAR) kanssa
Mahdollisuus muiden kokousten pitämiseen

Klo 9.00–10.00

Täysistunto – Kyselytunti
Yhteistyöministerien kyselytunti

Klo 10.00–12.00

Täysistunto – Asiakeskustelu
Ihmiskauppa ja tasa-arvo
Tutkimus ja koulutus

Klo 12.00–13.30

Lounastauko, jonka aikana on mahdollisuus kokousten pitämiseen
– Lounas kansainvälisten vieraiden kanssa
– Kulttuuri- ja koulutusvaliokunnan kokous Pohjoismaiden kulttuuriministerien kanssa

Klo 13.30–15.00

Täysistunto – Asiakeskustelu
Hyvinvointi ja kulttuuri

Suositusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen
Vaalit
Pohjoismaiden neuvoston uuden presidentin puhe

Klo 15.00

Istunnon päättäminen

Istunnon päiväjärjestys

Pohjoismaiden neuvoston 61. istunto Tukholmassa 27.–29. lokakuuta 2009

Tiistai 27. lokakuuta 2009

Klo 14.30–18.00

1. Istunnon avaaminen
2. Läsnäololistan hyväksyminen
3. Päiväjärjestyksen hyväksyminen
4. Istunnon kulkua koskevat säännöt ja ilmoitus äänestyskäytännöstä
Istunnon 2009 kulkua koskevat säännöt (Asiakirja 2)

Klo 14.45–18.00

5. Pohjoismainen huippukokous
Pohjoismaiden neuvoston, Pohjoismaiden pääministerien ja Pohjoismaiden suurimpien oppositiopuolueiden puheenjohtajien teemakeskustelu Pohjoismaiden roolista EU-yhteistyössä

Klo 17.30–18.00

6. Pohjoismaiden ministerineuvoston ohjelma vuodeksi 2010
Pohjoismaiden ministerineuvoston Tanskan-puheenjohtajakauden ohjelma vuodeksi 2010, esittelijänä Tanskan pääministeri (Asiakirja 12)

Keskiviikko 28. lokakuuta 2009

Klo 9.00–10.30

7. Yleiskeskustelu
Yhteistyöministerien selonteko (Asiakirja 17)
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston vuoden 2010 budjetiksi, B 263/presidiet; C 2

Klo 14.00–15.30

8. Arktis ja luonnonvarat
Selonteko EU:n yhteisen kalastuspolitiikan uudistusta koskevasta pohjoismaisesta vuoropuhelusta (Asiakirja 14)
Selonteko arktista politiikkaa koskevasta pohjoismaisesta yhteistyöstä (Asiakirja 7)
Jäsen ehdotus kalakantoja suojelevasta kalastuksesta ja kalojen poistamista koskevasta kiellosta, A 1471/miljö
Jäsen ehdotus arktisen alueen kehitystä käsittelevästä kansainvälisestä konferenssista, A 1459/presidiet

Klo 11.30–12.30

9. Rajaesteet
Yhteistyöministerien rajaesteselonteko (Asiakirja 3)
Jäsen ehdotus henkilötunnuksen saamisesta tilapäisen oleskelun aikana toisessa Pohjoismaassa, A 1470/medborgar

Klo 12.30–14.00 Lounastauko

Klo 14.00–15.30

10. Ilmasto ja energia
Ministerineuvoston ehdotus energia-alan toimintaohjelmaksi 2010–2013, B 262/miljö
Selonteko Pohjoismaiden panoksesta ilmastoneuvotteluihin (Asiakirja 13)
Selonteko Pohjoismaiden globalisaatiotyöstä (Asiakirja 6)
Jäsen ehdotus pohjoismaisesta ympäristö- ja energia-alan osaamispankista, A 1463/näring
Pohjoismaiset ja kansainväliset ilmastoaloitteet, suositus *7/2007/miljö
Pohjoismaiden neuvoston ja Pohjoismaiden ministerineuvoston ympäristöpolitiikka, esitys 2/2009/miljö

Klo 15.30–17.30

11. Keskustelu Pohjoismaiden ulko- ja puolustuspoliittisen yhteistyön syventämisestä
Ulkoministerien selonteko (Asiakirja 4)
Puolustusministerien selonteko (Asiakirja 5)
Jäsen ehdotus pohjoismaisen tiedotustoimiston perustamisesta Valko-Venäjälle Minskiin, A 1435/presidiet
Jäsen ehdotus EU:n vihreiden ja valkoisten kirjojen pohjoismaisesta tarkastelusta, A 1438/presidiet
Jäsen ehdotus pohjoismaisen puolustusyhteistyön vahvistamiseksi, A 1455/presidiet
Jäsen ehdotus pohjoismaisesta avaruuspolitiikasta, A 1464/näring
Valiokuntaehdotus maahanmuutosta, A 1479/medborgar

Torstai 29. lokakuuta 2009

Klo 9.00–10.00

12. Yhteistyöministerien kyselytunti

Klo 10.00–12.00

13. Ihmiskauppa ja tasa-arvo
Vuotuinen kirjallinen selonteko ihmiskaupan torjuntaa koskevista Pohjoismaiden ministerineuvoston aloitteista ja toimenpiteistä (Asiakirja 8)
Tasa-arvoselonteko (Asiakirja 9)
Jäsen ehdotus ihmiskaupan uhreiksi joutuvista lapsista, A 1449/medborgar

Jäsen ehdotus pohjoismaisten voimien kokoamisesta huumausaineita vastaan, A 1467/medborgar

14. Tutkimus ja koulutus
Selonteko MR-U:n koulutus- ja tutkimusalan strategiasta vuosiksi 2008–2010 (Asiakirja 11)
Selonteko pohjoismaisen kielipoliittisen julistuksen seurannasta maiden ja itsehallintoalueiden raporttien pohjalta (Asiakirja 10)
Jäsen ehdotus pohjoisia alueita koskevan ja siellä tehtävän tutkimusyhteistyön lisäämisestä, A 1474/kultur
Jäsen ehdotus polaarimatalien pohjoismaisesta tutkimuksesta, A 1472/kultur
Pohjoismaiden koulutusjärjestelmien keskeyttäneitä ja pudokkaita koskeva yhteispohjoismainen tutkimus, suositus *31/2008/kultur
Valiokuntaehdotus kulttuurista kouluihin, A 1469/kultur
Jäsen ehdotus pohjoismaisesta yhteistyöstä pienillä käsityö- ja kulttuurialoilla, A 1473/kultur

Klo 12.00–13.30 Lounastauko

Klo 13.30–15.00

15. Hyvinvointi ja kulttuuri
Ministerineuvoston ehdotus Pohjoismaisen hammasmateriaalin koestuslaitoksen (NIOM) muuttamisesta yhteistyöelimeksi, B 264/välfärd
Selonteko terveyden ja elämänlaadun parantamista ravitsemuksen ja liikunnan avulla koskevan pohjoismaisen toimintasuunnitelman tilanneraportista (Asiakirja 16)
Valiokuntaehdotus osallistavan ja kestävä työelämän luomisesta Pohjoismaissa, A 1480/välfärd
Valiokuntaehdotus kuluttajapoliittisesta verkostosta, A 1478/medborgar
Jäsen ehdotus Keskipohjolan aktiivisesta liikenneinfrastruktuurista, A 1458/näring
Valiokuntaehdotus kulttuuriuudistuksen seurannasta, A 1481/kultur
Valiokuntaehdotus tekijänoikeuksien suojelusta Internetissä, A 1482/kultur
Valiokuntaehdotus tietokonepelien kehittämisen pohjoismaisesta tukijärjestelmästä, A 1475/kultur
16. Pohjoismaisen yhteistyön suunnitelmat vuodeksi 2010
Pohjoismaiden neuvoston vuosikertomus 2008 (Asiakirja 1)
Pohjoismaiden ministerineuvoston koko toiminta – vuoden 2008 tilinpäätös, C 1
Tarkastuskomitean selonteko vuoden 2009 toiminnasta
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaiden ministerineuvoston tilikauden 2008 toiminnasta, C 3/kk
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle neuvoston vuoden 2008 tileistä, C 4/kk
Tilintarkastuskertomus Pohjoismaiden neuvostolle ja Pohjoismaiden ministerineuvostolle Pohjoismaisen kulttuurirahaston tilikauden 2008 toiminnasta, C 5/kk

Jäsen ehdotus Pohjoismaiden ministerineuvoston ja Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajuusrotaatioiden muuttamisesta, A 1468/presidiet

Jäsen ehdotus pohjoismaisen yhteistyön tiiviimmästä kytkemisestä parlamentteihin, A 1439/presidiet

17. Suositusten, esitysten ja sisäisten päätösten poistaminen ja voimassa pitäminen
18. Vaalit
Pohjoismaiden neuvoston puheenjohtajiston vaali
Pohjoismaiden neuvoston presidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston varapresidentin vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean jäsen-
ten vaali
Pohjoismaiden neuvoston valiokuntien ja tarkastuskomitean pu-
heenjohtajien ja varapuheenjohtajien vaali
Pohjoismaiden neuvoston vaalikomitean vaali
Pohjoismaisen kulttuurirahaston hallituksen ja tilintarkastajien vaali
Pohjoismaisen vammaispoliittisen neuvoston (NHR) vaali
19. Pohjoismaiden neuvoston vastavalitun presidentin puhe
20. Seuraavan istunnon ajan ja paikan vahvistaminen
21. Istunnon päättäminen